

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 11—12

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΓΩΓΗΝ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ ΤΟΥ Ο. Η. Ε.

Δέν παρήλθε μήν, ἀφ' ἧς ἠναγκάσθην νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς βιαιοπραγίας καὶ ἀρπαγὰς γυναικῶν ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν τοῦ Μάρκου καὶ ἰδοὺ ἕτερον φρικιαστικὸν ἔγκλημα παρὰ τῶν ἰδίων ἐπιχειρούμενον μὲ ἀναγκάζει νὰ προσφύγω πάλιν πρὸς Ὑμᾶς διὰ νὰ ζητήσω ἐπιγόντως τὴν ἠθικὴν ἀρωγὴν Σας πρὸς περαιτέρω ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ. Οἱ συμμορῖται, εἰσβάλλοντες αἰφνιδιαστικῶς εἰς χωρία, κείμενα εἰς τὴν μακρὰν συνοριακὴν μας γραμμὴν, ἀρπάζουν διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιὰ διὰ νὰ τὰ σώσουν δῆθεν ἀπὸ τὴν κακομεταχείρισιν, ἣν δοκιμάζουν ἀπὸ τὸν ἑλληνοαμερικανικὸν ἱμπεριαλισμὸν, πράγματι ὅμως διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσιν ὡς ὀμήρους καὶ τελικῶς διὰ νὰ μειώσουν τὴν δύναμιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος. Τὸ ἑλληνικὸν Κράτος περιθάλπει καὶ σώζει διὰ τῶν ποικίλων ὀργανώσεών του, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μὲ τοὺς Συμμάχους του καὶ ἄλλους

φιλανθρώπους φίλους, τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια δεινῶς ἐταλαιπωρήθησαν κατὰ τὴν κατοχὴν καὶ ἀπὸ τὴν συνεχιζομένην δυσπραγίαν. Εἶναι ἐπομένως, πλέον ἢ ψευδῆς ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν συμμοριτῶν. Ἀληθές εἶναι ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐθνότης, κατέχουσα ἀπὸ αἰῶνων τὴν κρισιμωτάτην αὐτὴν θέσιν τῆς Μεσογείου καὶ ἔχουσα ὡς ἀκατάλυτον σύμβολον τῆς ζωῆς τῆς τὴν πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀληθινὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ ἐμπόδιον εἰς τοὺς παλαιούς κατακτητικὸς σκοποὺς τῶν Σλαύων, οἱ ὅποιοι βοηθοῦν καὶ ὀδηγοῦν κυριαρχικῶς τοὺς συμμορῖτας καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ' αὐτῶν ἐπιδιώκουν τὴν ἐξόντωσιν καὶ ἐκρίζωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος. Αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία πρὸ αὐτῆς τῆς ἀπειλουμένης γενοκτονίας ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς Ὑμᾶς, ἵνα καταβληθῇ πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια καὶ ἀποτραπῇ τὸ ἔγκλημα τοῦτο, τὸ ὅποιον δὲν πληροῦσι μόνον ἕνα Ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΙ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ

«Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ».

Ἐξ αἰῶνες σβύνουν, Μεγαλειότατε Βασιλεῦ μας, ἐμπρὸς εἰς τὴν ἡμέραν αὐτὴν, τὴν ὅποیان ἐξαυλῶνει ἡ σεπτὴ παρουσία Σου, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν ἐνὸς ὀνείρου, μέσα εἰς τὸ ὅποιον ἐλικνίζετο ὁ ὠραῖος αὐτὸς λαὸς καὶ ἐπαρηγορεῖτο ἡ τετραυματισμένη του ψυχὴ, ἀπὸ τὴν γιὰ μιὰς ὥρας καὶ γλυκυτάτης παραδόσεως, πού ἐνανούρισεν ἐπάνω στὰ γόνάτά της τὰ σκλαβωμένα παιδιὰ τῆς, πού τὴν ἐρωτοῦν μὲ ἀγωνίαν :

*Τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου γιὰ τὸν Βασιλέα,
ἢ μήπως καὶ σὲ φάνηκε σὰν ὄνειρο, σὰν παραμῦθι τάχα ;*

*Τὸν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, ὡσὰν καὶ σένα νέα,
πὰ νὰ γενῶ κατὸ χρόνων καὶ ἀκόμα τὸν θυμοῦμαι
σὰν νὰ ταν χθὲς μονάχα.*

Ἦλθες, Βασιλεῦ, ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰῶνων, καὶ εἰσῆλθες εἰς τὸν ἱστορικὸν τοῦτον ναόν, τὸν ναόν τοῦ ἐθνικοῦ λυγμοῦ καὶ σπαραγμοῦ καὶ παραπόνου, Μαρμαρωμένος ἕως χθὲς, διὰ νὰ συνεχίσης τὴν μεγάλην ἐκείνην λειτουργίαν πού καὶ ἐδῶ διεκόπη ἀπὸ κάποιον Παπᾶν τὴν πρῶτην ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν τοῦ 1309.

Ἦλθες, Βασιλεῦ, ὡς ἀνοιξὶς κατόπιν μιᾶς μακροχρονίου βαρυχειμῶνιτος. Ἦλθες, Βασιλεῦ, ὡς Ἥλιος ἀνατέλλων ἀκτινοβόλος κατόπιν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης δύσεως, γλυκοχάραγμα ἐωθι-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τηλεγραφική διαμαρτυρία τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἀπαγωγὴν Ἑλληνοπαίδων ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν.— Ὁ ἐπὶ τῆ ἐνσωματώσει τῆς Δωδεκανήσου λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου Τιμοθέου.— † Δωροθέου Μητροπολίτου Λαρίσης Ἐκκλησία καὶ Ἐργάται.— † Ἐπισκόπου Ταλαντίου Βασιλείου Παΐσιου Ἐπισκόπου Βοιωτίας Σχέδιον Κανονισμοῦ ἢ Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος (συνέχεια).— Π. Ν. Τρεμπέλα Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Πῶς καθώρισαν τὴν ἔνοιαν τῆς σημερινῆς οἱ ἅγιοι Πατέρες (Γ').— Ἀρχιμ. Παρθενίου Πολάκη Τὸ πρόβλημα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ (Β').— Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν: Καὶ πάλιν περὶ τοῦ ἁγίου Φανουρίου.— Παρατηρήσεων Στήλη: Ἑλληνικὸν θαῦμα.— Ἐν τοῖς πρώτοις.— Τὸ ἀδικώτερον θῦμα.— Ζενίθ κακουργίας.— Ἡ φωνὴ τῶν ἐκπαιδευτικῶν.— Ἡ ἑλληνικὴ δικαιοσύνη.— Τελετουργικὴ ὀρθόπεια.— Περὶ «Τέχνης».— Λενιν-γράδια.— «Ὁ Χριστιανὸς Στρατιώτης».— Κακοποιοὶς μετάφρασις.— Χρονικά.

.....
 νόν, ἄστρον λαμπρόν, ἡμέρα χαρμόσυνος, πού φέρνει, τέλος, τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὄνειρων καὶ πόθων, τὴν λήξιν τῶν ἀπογοητεύσεων, τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν παλμῶν, τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν θυσιῶν καὶ μαρτυριῶν.

Ἐξ αἰῶνες εἰς μίαν, τὴν σημερινὴν ἡμέραν.

Ἐκεῖ ἕνας διαρκῆς καὶ ἀκατάπαυστος κλυδωνισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δωδεκανησιακῆς ψυχῆς, ἕνας καταποντισμὸς εἰς τὰ μαύρα σκότη τῆς δουλείας· ἐδῶ, μὴ ἀποκατάστασις, μὴ ἐπιβράβευσις, ἕνας θρίαμβος τῆς Θείας Δικαιοσύνης, πρὸς τῆς ὁποίας ὅλοι σήμερον γονυπετεῖς καί οὐκ ἔχοντες λιβανωτὸν εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας.

Μέσ' τὴν σκλαβιὰ βρισκούμαστε στῆς νύχτας τὸ σκοιάδι, σὰν τὰ παιδιὰ τὰ ὄρφανὰ χωρὶς τῆς μάνας χἀδι.

Τῆς θάλασσας τὰ κύματα χτυποῦν πάνω στὴν ξέρη, τὸ τί τραβοῦμε στὴν σκλαβιὰ ἕνας Θεὸς τὸ ξέρεϊ.

Ἔχει ὁ καιρὸς γυροσμάτα κ' ὁ χρόνος μερονύχτια καὶ θὰ βροθῆ τὸ δίκιο μας θὰ λάμψη ἡ ἀλήθεια.

ὦ Παναγιά μου κάμε το τὸ φύλλο νὰ γυρίσῃ, νὰ τρέξῃ πάλε τὸ νερὸ στὴν πρωτεινὴ του βρύση.

Στείλε, Θεέ, τὴν λευτεριά μ' ἕνα σου περιστέρι, μὲ τὸν γιαλοῦ τὰ κύματα καὶ τὸ γλυκὸ τ' ἀγέρι.

Ἑλλάδα δοξασμένη μου, Ἑλλάδα πονεμένη, στὴν μέση τῆς καρδούλας μου σ' ἔχω ζωγραφισμένη.

Ἐλα Παναγιά νὰ σώσῃς

τὰ Νησιά νὰ λευθερώσῃς.

Τάσσω στὸ Χριστὸ λαμπάδα

γιὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἑλλάδα.

Αὐτὴ ἦτο ἡ πονεμένη φωνὴ τῆς σκλαβιάς, αὐτὸ ἦτο τὸ μοιρολόγι τῆς Δωδεκανησιακῆς ψυχῆς, διὰ τῶν αἰῶνων.

Δόξα Σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς. Ἡ ἀλήθεια ἀνέλαμψεν. Ἡ τυραννία κατελύθη. Ἡ μαρτυρικὴ μας φυλὴ, τέλος, ἀρχίζει καὶ πάλιν νὰ δοξάζεται. Ὁ ἀστερισμὸς τῆς Δωδεκανήσου κατέλαμψε τὸ αἰθρίασαν Ἑλληνικὸν Στερέωμα καὶ προσετέθη εἰς τὸ ἀκάνθινον πρὸς στιγμὴν Στέμμα Σου, Βασιλεῦ μας, ὁ ὀλοκάθαρος ἀδάμας τῆς Δωδεκανήσου. Ἐύπησε, ὦ Ρῆγα, Μάρτυρα τοῦ Γένους, ἤλθεν ἡ ὥρα. Τὸ Συναξάρι ἀλήθευσε. Πάλιν δικά μας τώρα. Ἐύπνα νὰ δῆς τὸ μαγικὸ

καράβι μας στὴ Ρόδο καὶ τὰ Δώδεκα Νησιά. Ἡ νεκρανάστασις ἐγίνε. Πάλιν δικά μας εἶναι. Χαῖρε καὶ ἀγάλλου, Χριστοφόρε λαὲ τῆς Δωδεκανήσου, διότι νῦν τὰ ἀνήκουστα ἠκούσθη, καὶ μακάριοι ὑμεῖς οἱ βλέποντες, ὅσα αἰῶνες πολυστενάκτων μαρτυριῶν «ἐπέθύμησάν ἰδεῖν καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι καὶ οὐκ ἤκουσαν». Ἄς εἶναι εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ ὑπερύμνητος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ εὐλογημένος τὸ ὄνομα τῆς δόξης Αὐτοῦ, τὸ ὑπερύμνητον καὶ ὑπερυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς γνωστούς καὶ ἀγνώστους ἐργάτας, ἡρώας καὶ μάρτυρας, ὅσοι παρεσκεύασαν καὶ ἐχάρισαν τὴν χαρμόσυνον σημερινὴν ἡμέραν.

Ἄς εἶναι ἀθάνατον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου καὶ τετιμημένου καὶ τροπαίουχου ἀοιδίμου Βασιλέως μας Γεωργίου τοῦ Β' μετὰ πάντων τῶν συναθλησάντων μετ' αὐτοῦ ἡρώων καὶ μαρτύρων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Δωδεκανήσου.

Ἐύπνατε, Πατέρες καὶ Μητέρες μας, ξύπνα καυμένη Λεβεντιά, ἐγείρου ἀπὸ τὸν τάφον σου Παπαλουκά, Ἀλέξανδρε Διάκο, καὶ Στέφανε Καζούλη καὶ ὅλη ἡ ἀτελεῦτητος χορεία τῶν ἀγωνιστῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων.

Ἐύπνατε οἱ οἱ νεκροὶ ἀδικοσκοτωμένοι, νὰ δῆτε τὴν πατρίδα σας τὴν ἐλευθερωμένη.

Ἑλλάδα, Ρόδος καὶ Νησιά ἐγίνασι τὸ ἕνα, αὐτὸ πὸν προσπαθοῦσασι ἀπὸ τὸ κοσιένα.

Σὰν μὴ νυφοῦλα ντύθημε κ' ἔβαλε τὰ καλά της, γιὰ νὰ ἀρέσῃ πὸ πολὺ στὸ νέο Βασιλιά της.

Χαῖρε Ρόδος, καὶ ὅλ' ἡ Δωδεκανήσος ἡ πενεμένη, καὶ στὸν κόσμον ἑξακουσμένη.

Βασιλεῦ μας, εἶσαι ὁ λευκοφόρος ἄγγελος τοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ, ὁ κηρύξας σήμερον εἰς ἡμᾶς τὰς Μυροφόρους τὸ κήρυγμα τῆς ἀναστάσεως, Χριστὸς Ἀνάστη. Εἶσαι ἡ ἐνσάρκωσις τῶν ἁγίων Ἰδανικῶν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, τὰ ὁποῖα δὲν ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ κατακτητοῦ μηδὲ στιγμῆν. Εἶσαι τὸ θρυλικὸ καράβι ποῦ ἐπανάγει τὰς πεσοῦσας ψυχὰς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς φιλότατης Μητρὸς μας. Εἶσαι ἡ ἁγία Κιβωτὸς τῆς Μεγάλης καὶ Ἐθνικῆς Διαθήκης, τὴν ὁποῖαν ὁ μαρτυρικὸς οὗτος λαὸς διεφύλαξεν ἀλώβητον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, καὶ παραδίδει σοι σήμερον ἀσινῆ, ἀνακράζων ἐν ὑπερηφανείᾳ ἐθνικῇ: «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσμεθα, τὴν πίστιν τετηρήκαμεν, τὸν δρόμον τετελέκαμεν, λοιπὸν ἀπόκειται ἡμῖν ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος».

Χαῖρε, Βασιλεῦ, ξεμαρμαρώσου Βασιλιά, σφίξε τὸ ἀστάμωτο σπαθί Σου, καὶ ἀκόνισέ το μέσα εἰς τὴν ὥραιαν καὶ ἄδολον, τὴν ἀγνήν πνοὴν τοῦ εὐτυχισμένου σήμερον τούτου λαοῦ, καὶ ἐπάνελθε ἐκεῖ γιγαντωμένος ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ στοργὴν τῶν παιδιῶν Σου, πού, ξενητεμένα χρόνια πολλὰ, ρίπτονται εἰς τὴν ἀγκάλην Σου. Λοῦσον τὴν ρομφαίαν Σου μέσα εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς Δωδεκανησιακῆς ψυχῆς καὶ σύντρι-

ψον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐπαράτου δράκοντος καὶ ἔνωσόν τὴν φυλὴν, ποῦ τόσον ἀναξιοπαθεῖ ἐπ' ἐσχάτων τῶν καιρῶν.

Γιὰ νὰ χαροῦμε καὶ ἡμεῖς τὰ Δώδεκα Νησιά Σου, σήμερα ποῦ μᾶς ἔσφιξες μέσα σὴν ἀγκαλιά Σου.

Περίζωσαι τὴν ρομφαίαν Σου ἐπὶ τὸν μηρόν Σου, δύνατε, τῇ ὠραιότητί Σου καὶ τῷ κάλλει Σου καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλεύε. Ξεμαρμάρου, Βασιληά, μάρτυ, παπᾶ καὶ δάσκαλε τοῦ Γένους, κράτησε τὸ ψαλτήρι σου, καμπάνα θλιβερῆ καὶ πικραμένα σήμαντρα δὲν σημαίνουν πειά. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος ἐτελειώσεν. Ἡ ἀγωνία τῆς Γεσθημανῆς πέρασε. Ὁ ὀγκώδης Σταυρός τοῦ καθήκοντός Σου παρήλθε, ἀφοῦ ἔπιες τὸ ποτήριον τῆς θυσίας μέχρι τρυγός. Τώρα σημαίνουν καμπάνες χαρμόσυνες καὶ Σὲ καλοῦν, τὸν πρῶτον μάρτυρα, τὸν ἱερέα τοῦ κρυφοῦ Σχολειοῦ, καὶ τὸν δάσκαλο τοῦ Γένους, νὰ ἀπολαύσῃς τὴν Ἀνάστασιν, ν' ἀκούσῃς τὸ *Χριστὸς Ἀνέστη*.

Ὡ, στάσου ἤλιε τῆς σημερινῆς ἡμέρας, εἰς τὸ μεσουράνημά Σου. Μὴ δύσης ποτέ. Ποτέ δὲν ἦτο εὐμορφότερος ὁ ἥλιος σὰν σήμερον.

Ἡ Ρόδος μὲ τὰς δώδεκα ἀδελφάς της καμαρώνει ὡς Νύμφη πραγματικῆ, τὰ κύματά της φιλοῦν μὲ τόσην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τὰ ὠραῖά της βουνά, καὶ νομίζεις πῶς καὶ σήμερον, διὰ δευτέραν φοράν, ἀναδύεται ἀπὸ τὸν βυθὸν τῶν βασάνων καὶ τῶν δεινοπαθημάτων τῆς δουλείας ὠραιότερα, ἀπαστρέπτουσα εἰς δόξαν Ἑθνικὴν καὶ μὲ τὰς ἀδελφάς της, τὰ ἄλλα Νησιά, σεμνὴ καὶ ἐρατεινὴ βαδίζει νύμφη ἁμωμος, ἄχραντος, ἀμόλυντος, ἄσπιλος καὶ πάναγνος, πρὸς Σέ, Μεγαλειότατε, τὸν Νυμφίον τοῦ ἔθνους καὶ τῆς φυλῆς μας.

Δώδεκα διαμαντόπετρες σὸν πόνον καὶ σὸ αἷμα στολίσανε ὀλόλαμπρες τῆς μάνας τους τὸ στέμμα.

Νυμφαγωγὸς ἐκλήθη ὑπὸ τῆς θείας Πρόνοιας, τοῦ ἔθνικοῦ τούτου γάμου, ὁ ἀντάξιος Ἀντιπρόσωπός Σου, ὡς Ἀπόστολος τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, ὁ Ἀντιναύαρχος, ὅστις νυμφοστολίσας τὴν Δωδεκάνησον ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἔτος μὲ τὴν εὐργετικὴν του Ἑλληνικὴν πνοήν, προσάγει ταύτην σήμερον ἀνακράζων μετὰ τοῦ συμπαθοῦς καὶ ἡρωικοῦ τούτου μαρτυρικοῦ λαοῦ: Φωτίζου, Φωτίζου, ὦ Ρόδος καὶ Δωδεκάνησος, ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ Σέ ἀνέτειλε, χόρευε, τέρπου καὶ ἀγάλλου νῦν ἐν τῇ ἐγέρσει σου ἐκ τοῦ τάφου τῆς δουλείας, ὦ Δωδεκάνησος.

Ἕλληνες ἀδελφοί,

Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός, τῆς αἰωνίου Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ποῦ λαμπροδοφειγγεῖ σήμερον ἡ σεπτὴ παρουσία τοῦ λατρευτοῦ Ἀνακτος καὶ τῆς λατρευτῆς ὑπὸ πάσης ἑλληνικῆς ψυχῆς Ἀνάστασης.

Ἀγαλλιᾶσθε, Ἕλληνες ἀδελφοί, Δωδεκανήσιοι, διότι Μέγα ὄντως τὸ ἀγαθὸν τῆς Ἐλευθερίας, τῆς ὁποίας τὸ φῶς ἐπισήμως σήμερον δωροφορεῖ ὁ Βασιλεὺς μας καὶ ἡ Κυβέρνησίς μας, ὡς ἀνταμοιβὴν καὶ ἄθλον καὶ γέρας τῶν ἀπροσμετρήτων διὰ τῶν αἰώνων δεινῶν Σας.

Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε σήμερον, ὅτι ἐστέφθη ἡ πίστις καὶ καρτερία σας καὶ εἶδετε τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ ταύτην ἡμέραν, ἣν ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων μας ἐχάρισεν. «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθώμεν ἐν αὐτῇ.»

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΑΙ

Τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς παρουσιάζει τοὺς Ἀποστόλους ὡς ἄνδρας τῆς ἐργασίας. Ὅλην τὴν νύκτα εἰργάσθησαν, ἀλλ' εἰς μάτην, οὐδὲν ἀπέλαβον. Τὸ πρῶτ' ἄλλο ἐργάζονται, πλύνουν δίκτυα καὶ ἐτοιμάζονται νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν ἐργασίαν των. Ὁ Σωτὴρ ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς καὶ ζητεῖ ἐργασίαν ἐκ νέου. «Ρίψατε τὰ δίκτυα». Καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τοῦ Κυρίου, ἀνοίγονται καὶ ρίπτουσι τὰ δίκτυα ἄλλοις, καὶ συλλαμβάνουν πλῆθος ἰχθύων. Ἴδου τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἐργασίας. Μία διδασκαλία διὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς ἐργασίας.

Ἡ λέξις «ἐργασία» εἰς τοὺς χρόνους μας ἔχει ἐξαιρετικὸν ἀπήχησιν. Ὅλα γυρίζουν περὶ τὴν δημιουργικὴν ἐργασίαν. Ἡ πολιτεία τὴν ἀνύψωσεν εἰς ἐξαιρετικὸν θέμα. Ἄγων κατὰ τῆς ἀνεργίας εἶναι ἓν ἐκ τῶν προγραμματικῶν σημείων. Πῶς τοποθετεῖται ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῆς ἐργασίας; Ἀπαντῶμεν δι' ὀλίγων, ἡ Ἐκκλησία πάντοτε καὶ σήμερον ἀναγγέλλει ἐπειγόντως τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἐργασίας, τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς ὀρθῆς τοιαύτης.

Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ πολλοὺς θεωρεῖται ὡς ἐχθρὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐργάτου. Τοῦτο γίνεται ἀπὸ τοὺς ἔχοντας συμφέρον διὰ νὰ κάμουν τοὺς ἐργάτας ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοὶ οἱ ὕβρισται φαίνονται ὅτι δὲν ἔχουν κἂν ἰδέαν τῆς ἱστορίας. Ἡ Ἐκκλησία διεξήγαγεν ἐξ ἀρχῆς ἀγῶνα ἅγιον κατὰ τῆς περιφρονήσεως πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ πρὸς τὸν θησαυρὸν τῆς ἀξίας αὐτῆς. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι περιεφρόνουν τὴν ἐργασίαν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ Πολιτικά του θεωρεῖ ὅτι ἓνας ἐλεύθερος ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν ἐργασίαν, ἥτις ἀπαιτεῖ φυσικὰς δυνάμεις, χωρὶς νὰ ἐξευτελισθῇ. Πρὸς τοῦτο ἡ φύσις ἐδημιούργησε μίαν ἰδιαιτέραν τάξιν ἀνθρώπων, ἥτις ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἐλευθέραν, διὰ νὰ τὴν ὑπηρετῇ. Σωματικὴ ἐργασία σκοτίζει τὴν νόησιν καὶ καθιστᾷ ἀνεπιτηδεύους πρὸς ἀσκήσιν τῆς ἀρετῆς. Ὁ ἐργάτης εἶχεν ἀποκλεισθῆ ἀπὸ δημόσια λειτουργήματα. Τοὺς δούλους ἐθεώρουν ὡς «ζῶντα ἐργαλεῖα», τὰ ὁποῖα ὁ ἰδιοκτῆτης ἐτιμῶρει σκληρότατα καὶ ἠδύνατο νὰ φονεύῃ. Αὕτη ἡ πρὸς τὴν ἐργασίαν περιφρόνησις ἐδημιούργησε τὰς μάζας τῶν δούλων, αἵτινες ἠῆξησαν γιγαντιαίως. Αὕτη συνετέλεσεν ἐνόχως εἰς τὴν κατάρρευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους.

Ἡ Ἐκκλησία τούναντίον κατὰ τὸ πρότυπον

τοῦ Κυρίου ἀνήγγειλε πρωτίστην τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἐργασίας. Αὐτὴ ἐδημιούργησε μίαν πλήρως νέαν βᾶσιν, ἐφ' ἧς ὠκοδόμησαν οἱ μετὰ ταῦτα αἰῶνες. Ὑποδεικνύει Αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, "Ὅστις εἰργάζετο (Μάρκου 6,3), τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους ὁ Σωτὴρ ἐξέλεξεν, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἀλιέων, ἄνδρες ἐργατικοί. Ὁ Παῦλος ἦτο σκηνοποιός. Ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐργασία δὲν εἶναι πλέον ἐντροπή, ἀλλὰ τούναντίον ὑψίστη τιμή. Ἡ ὀκνηρία διδάσκεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς βᾶσις τῆς πτώσεως τοῦ ἀτόμου, τῆς οικογενείας, τῆς πολιτείας. Διὰ τοῦτο καὶ διάσημοι Ἑλληνικοὶ ἀκόμη εἰργάζοντο.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἐλευθερώσα τοὺς δούλους ἀπὸ τὸν ἀβάστακτον αὐτὸν ζυγὸν τῆς δουλείας καὶ δημιούργησα τὴν τάξιν τῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων. Εἶναι ἡ διδάσασα ὄχι μόνον τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς ταύτην καθῆκον. Ὁ Παῦλος ὀρίζει, «ὁ μὴ ἐργαζόμενος μηδὲ ἐσθιέτω». Καὶ ἐξακολουθεῖ: «ἀκούομεν ὅτι τινὲς ἐξ ὑμῶν ζοῦν ἀτάκτως, δὲν ἐργάζονται ἀλλ' ἐπιδίδονται εἰς ἔργα ἀνωφελῆ. Τοὺς τοιοῦτους συμβουλευόμεν νὰ ἐργάζωνται ἡσύχως τρώγοντες τὸν ἄρτον τῶν».

Μὲ τοιοῦτο πνεῦμα ἡ Ἐκκλησία ἐπότισε τὸ χριστιανικὸν μεσαίωνα καὶ ἐδημιούργησεν ἔργα, ἅτινα θαυμάζουσιν ὅλοι αἱ γενεαί. Τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ τραφὲν καὶ ἀναπτυχθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἦτο ἐκεῖνο, ὅπερ ἐδίδασκε τὰ εὐγενέστατα πνεύματα νὰ ἐκτιμῶσι τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς διδάσκαλος τοῦ κόσμου ἀνήγγειλεν ἔτι πλέον, τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς ἐργασίας. Τὸ ἀλιευτικὸν πλοιάριον τοῦ Πέτρου διδάσκει ὅτι πᾶσα ἐργασία φέρει εὐλογίαν μόνον τότε, καὶ διὰ τὸ ἐδῶ καὶ διὰ τὸ ἐκεῖ, ὅταν διδῆται εἰς αὐτὴν τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν «μετὰ τοῦ Θεοῦ». Αὐτὴν τὴν εὐλογημένην φράσιν ἀναγράφει ἡ ἐργασία ἐπὶ τοῦ μετώπου της καὶ αὐτὴ τὴν καθιστᾷ τότε πηγὴν εὐλογίας. Οἱ Ἀπόστολοι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἔλαβον, μετὰ τοῦ Θεοῦ ὅμως ἔλαβον τοιαύτην εὐλογίαν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνασῶρουν τὸ δίκτυον. Δὲν εἶναι φορεὺς εὐλογίας ἡ ἐργασία, ἥτις ἐκτελεῖται μὲ καταρῶντα χεῖλη, στόμα βλάσφημον, μὲ τρίζοντα δόντια, μὲ ἐχθρικὸν βλέμμα πρὸς τὰ ἄνω καὶ μὲ σφιγμένην πυγμὴν, ὅπως τὸ βλέπομεν συχνά, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐργασία ἡ ἐκτελουμένη μὲ ἀγάπην, μὲ πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, μὲ προσευχόμενα χεῖλη, μὲ εὐπειθεῖς χριστιανικὰς καρδίας.

«Προσεύχου καὶ ἐργάζου», διδάσκει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ ἐργοστάσια ἐν γένει, καὶ θὰ ἔχετε τότε καρποὺς εὐλογίας. Διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους ὅτι δὲν εἶναι ζῶα ἐργαζόμενα, ἀλλ' ὑπηρετᾷ Θεοῦ, οἵτινες ἐν τῷ ὀνόματι καὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ Θεοῦ διὰ καλῆς καὶ ἐντίμου ἐργασίας ἀγιαζοῦν ὅλα πρὸς τιμὴν καὶ

δόξαν Αὐτοῦ. Ἀρχαῖον ῥητὸν λέγει «τὸ χεῖρ στὴν ἐργασίαν, ἡ καρδία εἰς τὸν Θεόν». Οἱ καλοὶ σκοπευταὶ δὲν ἀποτυγχάνουν τοῦ σκοποῦ τῶν, ὅταν ἔχουν μὲν τὸ χεῖρ εἰς τὸ ὄπλον, ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν τῶν κατευθύνουν εἰς τὸν σκοπὸν. Ἔτσι καὶ ὁ χριστιανὸς ἐργάτης, τὸ χεῖρ εἰς τὸ ἡμερήσιον ἔργον, τὴν καρδίαν ὅμως σταθερὰ πρὸς τὸν Θεόν. «Ὅλα μετὰ τοῦ Θεοῦ». Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀπομακρύνωνται ὅσα δὲν ἀφίουν νὰ ἔλθῃ ἡ εὐλογία, ἦτοι ἡ μεμψιμοιρία, ἡ κατάρρα, τὸ ἄχθος κλπ.

Ἡ οὕτω ἐκτελουμένη ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ἐργασία ἔχει ἀξίαν πρὸ Αὐτοῦ καὶ τότε ὁ ἐργάτης εἶναι ἕνας θησαυρωρύχος, ὅστις τὴν σκόνιν τῆς καθημερινῆς ἐργασίας του μεταβάλλει εἰς χρυσόν. Ἔτσι τότε ἀποφέρει εὐλογίαν ἢ ἐργασία. Ἔτσι ἡ ἐργασία ἐξευγενίζεται καὶ τιμᾶται. Ἔτσι ὁ χριστιανὸς ἐργάτης δὲν εἶναι ἐργατικὸν ζῶον ἢ ἐργατικὴ μηχανή, ἀλλὰ παιδί τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἐργάζεται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ θέλημά Του, καὶ μὲ δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀμοιβῆς του. Εἴτε τὸ χεῖρ ὀδηγεῖ τὴν γραφίδα, εἴτε τὸ ἄροτρον, εἴτε κτυπᾷ τὴν σφύραν, εἴτε διεκπεραιώνει οἰκιακὰς ἐργασίας, εἴτε διευθύνει ἐργαστήρια, τὰ πάντα πρέπει νὰ γίνωνται πρὸς τιμὴν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τὰ πάντα, τότε αὐξάνουν τὴν ἀξίαν τοῦ ἐργαζομένου. Οὐδεμία ἐργασία εἶναι τόσο πειστικὴ, τόσο ἀνοικτίρμων καὶ μονότονος, τόσο εὐτελής καὶ ἀναξία, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ εἶναι ὑποφερτὴ διὰ μίαν καλῆς γνώμης, μὲ χριστιανικὴν καρδίαν, ὁπότε εἶναι καὶ καρποφόρος. Ἡ τιμὴ πρὸς τὸν Θεόν φέρει καὶ τιμὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν ἐργάτην. Τιμὴ εἰς κάθε χεῖρ μὲ τυλώματα, τιμὴ εἰς κάθε σταγόνα ἰδρώτος, ὅστις πίπτει εἰς τὴν γῆν κατὰ τὴν ἐργασίαν, τιμὴ εἰς κάθε ὕγρον μέτωπον.

Χριστιανοὶ ἐργάται. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἀγαπῶσα Μήτηρ, σὰς ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τὴν ἐργασίαν. Μὴ πλανᾶσθε ἀπὸ μερικοῦς ἔχοντας συμφέρον νὰ σὰς τὴν παραστήσουν ὡς ἐχθράν. Ὅχι. Ἐκτιμᾷ καὶ σὰς καὶ τὴν ἐργασίαν σας. Γίνετε ἐργάται ὄχι μόνον πρὸ τοῦ ἐργατικοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ χριστιανικοῦ σκοποῦ. Ἐργάζεσθε πάντοτε μὲ τοιαύτην ὑψηλὴν ἀντίληψιν περὶ τῆς ἠθικῆς, τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἀξίας τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένης ἐργασίας. Τότε αὕτη θὰ γίνῃ εὐλογία δι' ὑμᾶς καὶ διὰ τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

.....
—Ὑπὲρ τὰ ἔργα ὅλα καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν στρατηγῶν, τῶν πρωθυπουργῶν, τῶν βασιλέων, τῶν αὐτοκρατόρων, τῶν σοφῶν, πολὺ ὑπεράνω τούτων κεῖται ἐν ἔργον καὶ ἀξίωμα: τὸ τοῦ εὐαγγελίζεσθαι. Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ. Ποία ὑψίστη ἀποστολή δι' ἡμᾶς, ἐὰν θελήσωμεν τὸ ἔργον τοῦτο νὰ καταστήσωμεν σκοπὸν τοῦ ἐπιγείου βίου μας!

—Ἐὰν ἡ πρώτη σου σκέψις τὴν πρωτὰν καὶ ἡ τελευταία σου τὴν ἐσπέραν εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς σου οὐδέποτε θέλει διαταραχθῆ.

ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
Σ Χ Ε Δ Ι Ο Ν
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ *Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΚ/ΣΤΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

Ε'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

*Περὶ τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν.***Ἀρθρον Αον*

Ναὸς δημόσιος δὲν κτίζεται χωρὶς ἐνορίας.

**Ἀρθρον Βον*

Ἐνορίαν δὲν συγκροτοῦσιν ὀλιγώτεροι τῶν πενήτηντα οἰκογενειῶν.

**Ἀρθρον Γον*

Διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἢ σημαντικὴν ἐπισκευὴν ἱεροῦ ναοῦ ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

**Ἀρθρον Δον*

Πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκάστου ναοῦ χρειάζονται τοῦλάχιστον ἓνας ἐφημέριος, ἓνας ψάλτης καὶ ἓνας ἀναγνώστης ἢ ὑπρέτης· ὅταν εἶναι πολλοὶ ἐφημέριοι χωρὶς ἐκκλησιαστικῆς ἀξίας ὁ γεροντότερος αὐτῶν προηγεῖται εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετάς.

**Ἀρθρον Εον*

Ἡ φωταγωγία, καθαριότης καὶ εὐπρέπεια τῶν ἱερῶν ναῶν εἶναι ἀφευκτα καὶ ἡ περὶ αὐτῶν φροντίς ἀνατίθεται παρὰ τῆς κοινότητος εἰς τοὺς παρ' αὐτῆς ἐκλεγομένους ἐτησίως ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ.

**Ἀρθρον ΣΤον*

Ἡ εὐρυχωρία τοῦ ναοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν πληθὺν τῶν ἐκκλησιαζομένων, πάντοτε ὅμως ὁ ναὸς πρέπει νὰ οἰκοδομηθῆται εἰς μέρος καθαρὸν, ἀθόρυβον, μὴ συνεχόμενον μὲ ἄλλα οἰκῆματα ἰδιωτικὰ καὶ εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς ἐνορίας. Ἡ οἰκοδομὴ πρέπει νὰ εἶναι εὐρυθμὸς καὶ στερεὰ καὶ εἰς τὴν περιοχὴν νὰ κτίζονται κελλία ἰδιαίτερα διὰ τοὺς προσκειμένους εἰς τὸν ναὸν καὶ ὀφείλονται νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς αὐτὸν ὑπρέται.

**Ἀρθρον Ζον*

Τὰ σκεύη καὶ κειμήλια τοῦ ναοῦ δὲν μεταφέρονται ἀπὸ τὸ σκευοφυλάκιον, παρεκτὸς τῶν εἰς τὴν καθημερινὴν τοῦ ναοῦ ὑπηρεσίαν ἀπαιτούμενων, χωρὶς ἀδείας τοῦ σκευοφύλακος, εἰμὴ ἐν καιρῷ ἀνάγκης οἷον ἐν περιστάσει πυρκαϊᾶς, πλημμύρας κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

*Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταμείων.***Ἀρθρον Αον*

Ἐκάστη ἐνορία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἰδιαίτερον ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐπὶ τούτῳ κατ' ἔτος ἐκλεγομένων παρὰ τῶν ἐνοριτῶν ἐπιτρόπων.

**Ἀρθρον Βον*

Εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο συνάζονται πρῶτον τὰ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τόμου, σελ. 329.

ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἐκκλησίας κτημάτων εἰσοδήματα, δεύτερον ἢ ποσότης τῶν ὀπίων ἐκάστη τῶν συγκροτουσῶν τὴν ἐνορίαν οἰκογενειῶν θέλει πληρῶνει κατ' ἔτος ἀντὶ τῶν ἄχρι τοῦδε συνηθιζομένων δισκῶν, ἀγιασμῶν, μηνιαίων εὐχῶν γεννήσεως καὶ τῶν κατ' οἶκον διαβασμάτων κατὰ τὴν ἀναλογίαν τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἢ κοινότης ἤθελεν ἐπιβάλλει εἰς ἑαυτήν, βάσιν ἔχουσα τὸν ἐλάχιστον καὶ μέγιστον ὄρον, τὸν ὅποιον ἤθελε θέσει περὶ τούτων ἡ Σύνοδος.

**Ἀρθρον Γον*

Τὰ διὰ τὰ στεφανοχάρτια, τὰς τελετάς τῶν γάμων, τῶν βαπτίσεων, τῶν ταφῶν, τῶν προθέσεων, τῶν ἐκ τῶν διαζυγίων, τῶν ἐκ τῶν ἀφορεστικῶν καὶ συγχωρητικῶν ἄχρι τοῦδε διδόμενα εἰς τὸν κληρὸν ἰδιαιτέρως, τὸ ποσὸν τῶν ὀπίων θέλει τὸ κανονίσει ἡ Σύνοδος.

**Ἀρθρον Δον*

Τὰ κατὰ πραίρεσιν παρὰ τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας προσφερόμενα.

**Ἀρθρον Εον*

Ἀπὸ τὸ ταμεῖον τοῦτο θέλει διατηρεῖσθαι, ἐπισκευάζεσθαι καὶ καλλωπίζεσθαι ὁ ναὸς τῆς ἐνορίας, θέλουν μισθοδοτεῖσθαι οἱ ἐν αὐτῷ ὑπηρετοῦντες καὶ εἰ μὲν περισσεύουσιν οἱ πόροι θέλουν ἐξοικονομεῖσθαι παρ' αὐτῶν καὶ οἱ ἀποδεδειγμένως ἐνδεεῖς ἐνοριτῆται, εἰ δὲ ἐλλείπουσι θέλουν ἀναπληρῶνεσθαι παρὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

**Ἀρθρον ΣΤον*

Τὸ γενικὸν ταμεῖον τοῦτο διοικούμενον παρὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ διοριζομένης παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐπιτροπῆς, ἣτις συνίσταται ἀπὸ δύο κληρικοῦς καὶ ἓνα λαϊκόν, εἶναι ὑπὸ τὴν ἄμεσον τῆς Κυβερνήσεως διαχείρισιν.

**Ἀρθρον Ζον*

Εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο συνάζονται πρῶτον τὰ εἰσοδήματα τῶν κτημάτων τῶν Μοναστηριακῶν καταγωγίων, ὅσα δὲ εἶναι ἀφιερωμένα ἰδίως εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν κοινοτήτων. Δεύτερον τὰ εἰσοδήματα τῶν εἰς τὰς ἐπισκοπὰς ἀνηκόντων κτημάτων καὶ τρίτον τὰ παρὰ τῶν χριστιανῶν ἀφιερούμενα.

Παρατήρησις: Ἐπειδὴ καὶ οἱ εὐρεθέντες ἐν τῇ Ἑλλάδι Ἄρχιερεῖς οἱ ἔχοντες ἐν αὐτῇ ἐπαρχίας γνησίως καὶ κανονικῶς μένουσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν θέσει μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των, φυλαττομένων ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομίων των, φρονοῦμεν διὰ τοῦτο ὅτι καὶ τὰ κτήματα ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ἐχουσῶν ζώντας τοὺς Ἄρχιερεῖς νὰ μένωσιν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κυριότητα ὡς εἶδη μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των.**Ἀρθρον Ηον*

Τὸ ταμεῖον τοῦτο θέλει ἐπαρκεῖ πρὸς μισθοδοσίαν τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Βασιλείου, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν διὰ τοὺς ἱερούς ναοὺς τῶν

κοινοτήτων καὶ τῶν κοινοβίων ἀπαιτουμένων ἐξόδων πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ κλήρου, πρὸς οἰκοδομὴν ναῶν, πρὸς σύστασιν φιλανθρωπικῶν καὶ κοινωφελῶν καταστημάτων καὶ ἰδιαιτέρως σχολείων, πρὸς διατροφήν καὶ περίθαλψιν πτωχῶν, ἀσθενῶν, γερόντων, χηρῶν, ὀρφανῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ ἀπλῶς εἰς πᾶν ὅ,τι θεοφιλές καὶ φιλάνθρωπον.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΠΩΣ ΚΑΘΩΡΙΣΑΝ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑΝ ΤΗΣ ΣΙΜΩΝΙΑΣ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ Γ'

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐν τῇ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους κανονικῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ (κανὼν 90ὸς) ἀναφερόμενος εἰς τὴν ὑπὸ τινων χειροτονούντων λῆψιν χρημάτων παρὰ τῶν χειροτονουμένων, τονίζει ὅτι πρὸς τὸν δεχόμενον τὸ ἀργύριον εἶνε ἀνάγκη νὰ λέγωμεν «ὄπερ ἐρρέθη παρὰ τῶν Ἀποστόλων πρὸς θέλοντα χρήματα δοῦναι, ἵνα Πνεύματος ἁγίου μετουσίαν ὠνήσῃται· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν.» Χαρακτηρίζων δὲ τὴν τοιαύτην λῆψιν χρημάτων ἐπάγει ρητῶς καὶ σαφῶς, ὅτι δι' αὐτῆς «πρᾶσις ἐγένετο καὶ ὁ σὺ δωρεὰν ἔλαβες, ἐὰν πωλῆς, ὡσανεὶ *πεπραμένος τῷ Σατανᾷ* ἀφαιρεθῆσθαι τοῦ χαρίσματος· καπηλείαν γὰρ ἐπεισάγεις τοῖς πνευματικοῖς καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔνθα πεπιστευμέθα σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ». Ἀποκηρύττων δὲ πᾶσαν ὁποτεδήποτε λῆψιν χρημάτων ὁ θεῖος Πατὴρ καὶ προλαμβάνων πᾶσαν παρεξήγησιν, ἣτις θὰ περιώριζε τὴν ἐνοχὴν τοῦ ἐγκλήματος μόνον εἰς τὰς μετὰ διαπραγματεύσεις λῆψιν χρηματικῆς ἀμοιβῆς πρὸ τῆς χειροτονίας προσθέτει καὶ τὰ ἐπόμενα: «Νομίζουσί τινες μὴ ἀμαρτάνειν τῷ μὴ ἅμα λαμβάνειν, ἀλλὰ μετὰ τὴν χειροτονίαν λαμβάνειν. *Λαβεῖν δὲ εἰναι ὁποτεδήποτε τὸ λαβεῖν*». Ἐν ἄλλαις λέξεις καὶ τὸ ἐκ φιλοτιμίας τινὸς προσφέρειν χρήματα μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς τὸν ζητήσαντα ταῦτα καὶ μὴ προβαλλόμενον ὡς ὄρον πρὸς χειροτονίαν τὴν λῆψιν αὐτῶν ἐπίσκοπον, ἐφ' ὅσον γίνονται ταῦτα δεκτά, ἔστω καὶ ἐξ ὑστέρου, ὀδηγεῖ εἰς παράβασιν καὶ εἰς ἐγκλημα κατὰ τὴν σιμωνίαν τιμωρούμενον. Καὶ ἐπισφραγίζει τὴν ἐγκύκλιόν του ταύτην ὁ θεῖος Πατὴρ διὰ τῶν ἐπομένων ἀξίων πολλῆς προσοχῆς λέξεων: «Μὴ πάλιν τὸν Ἰούδαν μιμήσῃσθε, λήμματι προδιδόντες δεύτερον τὸν ἀπαξ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθέντα. *Ἐπεὶ καὶ τὰ χωρία καὶ αἱ χεῖρες τῶν τοὺς καρποὺς τούτους δεχομένων, ἀκελδαμὰ κληθήσονται.*» Καὶ καθὼς ὁ Ζωναράς ἐρμηνεύει τὴν τελευταίαν φράσιν, «τὰ χωρία, τὰ διὰ τῶν ἀργυρίων τούτων ὠνούμενα, ἡγουν· αἱ ἐνορίαι καὶ αἱ κῶμαι ἐν αἷς ἐπικηρύττονται οἱ οὕτω χειροτονούμενοι καὶ αἱ χεῖρες αἱ τοὺς καρποὺς τρούτους δεχόμεναι ἀκελδαμὰ κληθήσονται, ὁ-

περ...ἐξελληνιζόμενον τιμὴ καὶ χωρίον αἵματος ἐρμηνεύεται... τ. ἔ. ὡσπερ ὁ διὰ τῶν ἀργυρίων δι' ὧν ἐπράθη παρὰ τοῦ Ἰούδα ὁ Κύριος, ἀγορασθεὶς ἀγρὸς τιμῆ αἵματος ἐλογίσθη καὶ ὠνομάσθη, οὕτω καὶ τὰ λαμβανόμενα ἀργύρια παρὰ τῶν πωλούντων τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ ἐνορίαι καὶ αἱ κῶμαι, ἐν αἷς οἱ δίδοντες χειροτονοῦνται, τιμῆ αἵματος ἔσονται καὶ κληθήσονται.

Μετὰ τὸν Μ. Βασίλειον Γεννάδιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ συνόδου ἐνδημούσης, ἧς μετέσχον καὶ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα ἄλλοι ἐπίσκοποι, ἐξ ὧν δέκα καὶ ὀκτώ μητροπολίται, ἐξαπέλυσαν ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν συνοπογραφείσαν ὑπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων τούτων, ἐν τῇ ὁποίᾳ δριμέως κατακρίνεται ἡ ἐπὶ χειροτονία δωροληψία, ὑπενθυμιζομένων καὶ τῶν κυρώσεων, τῶν ὑπὸ τοῦ Β' κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐπαπειλουμένων. «Δωρεάν, φησὶν, ἐλάβετε», παρατηρεῖ ἡ περὶ τὸν Γεννάδιον ἱερά ὄντως σύνοδος αὕτη, «δωρεάν δότε... Ἀπλοῦς καὶ σαφῆς ὁ τῆς ἐντολῆς ταύτης λόγος ἐστίν, οὐδὲν ποικίλον ἔχων οὐδὲ δυσέφικτον οὐδὲ σοφιστικῶς δεόμενον ἐξηγήσεως. Παρ' ἐμοῦ, φησὶν (ὁ Κύριος), ἐδέξασθε τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα. Εἰ μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ μοι μικρὸν ἢ μέγα κατεβάλεσθε, καὶ τοῦτο ὑμῖν πέπραται παρ' ἐμοῦ, πωλεῖτε καὶ ὑμεῖς ἑτέροις αὐτό. Εἰ δὲ δωρεάν εἰλήφατε, δότε καὶ ὑμεῖς δωρεάν». Ταλανίζουσα δὲ ἡ ἱερά σύνοδος τοὺς διὰ χρημάτων παρέχοντας ἢ λαμβάνοντας τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ προσθέτει: «*Οὐαὶ τῷ ὄντι τοῖς κτήσασθαι τὴν τοῦ Θεοῦ δωρεάν καὶ δίδοναι ταύτην διὰ χρημάτων ὑπελειφόντων· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας οἱ τοιαῦτα κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἁγίου Πέτρου ὑπάρχουσι*». Χαρακτηρίζουσα δὲ ζωηρῶς τὸ ἐγκλημα ἀποκαλεῖ αὐτὸ «ἔφοδον σατανικὴν καὶ ἐγγεῖρημα διαβολικὸν κατὰ τῆς πνευματικῆς λεγόμενον δωρεάς», «δεῖ γὰρ εἶναι χάριν τὴν χάριν καὶ *μηδαμοῦ* μεσιτεύειν ἀργύριον.» Τὸ *μηδαμοῦ* δὲ τοῦτο καθορίζεται ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, ὅταν διακηρύττεται, ὅτι «οὐδὲ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς χειροτονίας, οὐδὲ μετὰ τὸν καιρὸν τῆς χειροτονίας, οὐδὲ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χειροτονίας ὑπὲρ τῆς χειροτονίας δίδοσθαι χρήματα συγχωρεῖ καθόλου γὰρ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι τούτῳ δωροδοκίαν ἀπέφησε.»

Ρητότερον καὶ σφοδρότερον ἐκφράζεται κατὰ τῆς λήψεως χρημάτων ἐπὶ χειροτονία καὶ Ταρᾶσιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως χαρακτηρίζων ὡς «φορητοτέρα μᾶλλον Μακεδονίου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν Πνευματομάχων τὴν δυσσεβῆ αἵρεσιν». Τοῦτο δὲ διότι ἐκεῖνοι μὲν «δοῦλον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐληρώδουν», οἱ ἐπὶ χρήμασι δὲ χειροτονοῦντες «ἐαυτῶν, ὡς δοκοῦσι, δοῦλον τὸ ἅγιον Πνεῦμα ποιοῦσι.» Καὶ αἰτιολογῶν τὸν χαρακτηρισμὸν του τοῦτον ὁ θεῖος Πατὴρ προσθέτει τὰ ἑξῆς: «Πᾶς γὰρ δε-

σπότης ὅ,τι ἂν ἔχοι, εἰ βούλοιτο, πιπράσκει, εἴτε οἰκέτην, εἴτε ἕτερον ὃ κέκτηται. Ὡσαύτως καὶ ὁ ἀγοράζων, δεσπότης βουλόμενος εἶναι τοῦ ἡγορασμένου, διὰ τιμῆς ἀργυρίου τοῦτο κτάται. Οὕτως οἱ ταύτην τὴν ἄθεσμον πράξιν ἐργαζόμενοι...παρεοίκασεν Ἰουδα τῷ προδότη, ὃς τοῖς θεοκτόνοις Ἰουδαίοις τιμῆς ἀργυρίου τὸν Χριστὸν ἀπεμπολήσατο.»

Εἶναι λοιπὸν πρόδηλον, ὅτι οὐχὶ φρόνημά τι κακόδοξον καὶ διδασκαλία αἰρετική ἀποτελεῖ ὅ,τι ἡ ἐκκλησιαστικὴ πράξις ἀπεκάλεσε σιμωνίαν, ἀλλ' αὐτὴ αὕτη ἢ πρὸ τῆς χειροτονίας ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν δόσις καὶ λήψις χρημάτων, ἥτις, ὅταν μάλιστα προβάλλεται ὡς ὄρος πρὸς συγκατάθεσιν τοῦ χειροτονοῦντος, ἵνα δεχθῆ εἰς τὸν κλῆρον καὶ ἵνα διευκολύνη τὴν ὑπὸ τοῦ δίδοντος κατάληψιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐνορίας, τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ θρόνου, αὐτοῦ ἢ τοῦ ἄλλου ὀφθίκιου, ἀποτελεῖ ἐμφανῶς ἐμπορικὴν διαπραγμάτευσιν καὶ ἀσεβῆ ἀγοραπωλησίαν τῆς ἀτιμῆτου καὶ πᾶσαν ἀξίαν ὑπερβαίνουσης θείας χάριτος. Οἱ ἰ. κανόνες καὶ οἱ ἄγιοι Πάτερες κατέκριναν καὶ ἐθεώρησαν καθαιρετέους καὶ ἀναθεματιστέους καὶ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας ἀφοριστέους καὶ ἀποκλειστέους, οὐχὶ τοὺς διδάσκοντας ἢ φρονούντας ἢ πιστεύοντας, ὅτι τὸ ἄγιον Πνεῦμα καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀγοραπωλησίας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ πράξει δίδοντας καὶ λαμβάνοντας χρήματα ἢ δῶρα, ἔστω καὶ μετ' αὐτὴν ἔτι τὴν χειροτονίαν. Τὴν τιοαύτην δωροληψίαν καὶ δωροδοκίαν ἐχαρακτήρισαν ἀσύγγνωστον ἅτε ἀποτελοῦσαι πράσιν τῆς ἀπράτου θείας χάριτος. Αὐτὸ καὶ οὐχὶ ἄλλο τι κατὰ τὴν ἐκκλῆσ. πράξιν εἶναι σιμωνία.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ.

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΝ Τῷ, ΣΥΓΧΡΟΝῷ, ΚΟΣΜῷ,

Β'

Ὁ Φράνκε (1663—1727) εἶνε τὸ συμπλήρωμα τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ «πιετισμοῦ» Σπένερ. Καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας, διεκρίνετο διὰ τὴν ἰσχυράν του ἀτομικότητα καὶ τὴν γνώσιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἑβραϊκῆς, «τῶν δύο ὀφθαλμῶν τῶν θεολογικῶν σπουδῶν». Τὴν «ἐπιστροφὴν» του, τὴν ἀποδοχὴν δηλονότι τῶν ἀρχῶν τῶν «εὐσεβοφρόνων», περιέγραψεν ὁ ἴδιος. Παρασκευάζων ἡμέραν τινα λόγον ἐπὶ τοῦ ρητοῦ «Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός...» (Ἰω. 20,31), ἠσθάνθη ἐξαίφνης τὴν θλιβεράν κατάστασιν τῆς ψυχῆς του. «Εἶδον, γράφει, πᾶσαν τὴν παρελθούσαν ζωὴν μου νὰ παρίσταται ἐνώπιόν μου, καθὼς ὅταν θεᾶται τις μίαν πόλιν ἀπὸ τοῦ ὕψους κωδωνοστασίου. Τόσῳ διακεκριμένοι ἐνεφανίσθησαν αἱ ἁμαρτίαι μου, ὥστε θὰ ἠδυνάμην νὰ

τὰς ἀριθμήσω. Ἀμέσως δ' ἀνεκάλυψα τὴν πρώτην πηγὴν, δηλαδή τὴν ἀπιστίαν μου, ἢ μᾶλλον τὴν νομιζομένην πίστιν...» Ὅλαι αἱ ἀμφιβολίαι μου τότε ἐξηφανίσθησαν ὡς διὰ μαγείας, ἐδοκίμασα ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὴν βεβαιότητα τῆς ἐν Χριστῷ χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ ἠδυνήθην νὰ καλέσω τὸν Θεὸν Πατέρα μου. Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀνησυχία παρεμερίσθησαν, κῦμα δὲ χαρᾶς ἐπλημύρησε τὴν ψυχὴν μου». Ἀναγκασθεὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Λειψίαν, ἔλαβε θέσιν καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Χάλλης, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τοῦ Σπένερ ἦτο ἡ ἀκρόπολις τοῦ πιετισμοῦ.

Ὁ Φράνκε ἐπεδόθη μετὰ ζέσεως εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν πτωχῶν καὶ ἐγκαταλειμμένων παιδίων. Κατ' ἀρχὰς συνέλεξεν ἀριθμὸν τινα τούτων ἐν τῷ πρεσβυτερίῳ τοῦ Ναου, τοῦ ὁποῖου ἦτο ὁ πάστορ. Ἡ ἐπακολουθήσασα συρροὴ τιοούτων παιδίων κατέστησεν ἀνεπαρκῆς τὸ πρεσβυτερίον. Κληρονομία τις ὅμως ἦλθεν ἐπικαίρως εἰς βοήθειαν. Ὁ Φράνκε ἴδρυσεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ὄρφανοτροφεῖον, ὅπερ προώδευσε μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀνεκατέστησε τὸ σχολεῖόν του ἐν μεγάλῳ οἰκίματι. Μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του, ἠριθμοῦντο 134 ὄρφανὰ καὶ 2.207 μαθηταὶ εἰς τὰ ἰδρύματα ταῦτα. Ἡ ἐπιτυχία ἦτο ἀξιοσημεῖωτος. Ὡφελετο αὕτη εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν μέθοδον τοῦ Φράνκε;

Ὁ πιετισμὸς τούτου οὐδεμίαν ἐγνώριζεν εὐλογίαν. Οἱ δὲ περὶ αὐτόν, περισσότερον ἔτι ἄκαμπτοι, ἐνόμιζον ὅτι ἔνεκα τῆς εὐσεβοφροσύνης τῶν διέφερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὑπερήφανοι, ἔχοντες τὸ αἴσθημα τῆς ἱκανοποίησεως ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ των, τοὺς μὲν ἄλλους χριστιανούς περιεφρόνουν, τὰς δὲ ἐπιστημονικὰς καὶ φιλοσοφικὰς σπουδὰς ἀπεστρέφοντο. Ἀποστροφή ἐπίσης πρὸς τὸν «κόσμον» καὶ πρὸς πᾶν τὸ κοσμικόν. Ἐπὶ πλέον πᾶς μὴ συμμεριζόμενος τὰς τάσεις ταύτας, ἐθεωρεῖτο ὑπ' αὐτῶν ἀνίκανος νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν του.

Ἡ μέθοδος τοῦ Φράνκε ἦτο ἡ καθοδήγησις τῶν παιδίων, ὅπως γνωρίσουν τὸν ἀληθῆ Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἡ προσπάθειά του ὅμως, ὅπως ἀναδείξῃ μικροὺς χριστιανούς τοὺς παῖδας, ἀπέκλεισεν ὀλοτελῶς πᾶσαν ἄλλην πραγματικὴν παιδαγωγικότητα. Τὸ πρόγραμμα ὠρίζε κυρίως προσευχὰς καὶ ἀπηγόρευσε πᾶσαν «κοσμικότητα» καὶ αὐτὰς τὰς μικρὰς παιδικὰς διασκεδάσεις. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναψυχῆς ἐπετρέπετο μόνον ἡ ἀνάγνωσις τῆς Γραφῆς ἢ τῶν λόγων τοῦ Αἰρηδτ. Ἀγωγή μονομερῆς. Ἀπόκλεισις σχεδὸν ἀγωγῆς ἠθικῆς, καθ' ὅσον νοοῦμεν ταύτην ὡς διάκρισιν ἀνά μέσον καλοῦ καὶ κακοῦ καὶ προτίμησιν τοῦ καλοῦ. Οὐδόλωσ δὲ περιέργων, ἐὰν οἱ κατ' αὐτόν τὸν τρόπον παιδαγωγούμενοι νέοι, ἔκρυπτον ἐνίοτε ὑπὸ ἐξωτερικὴν χριστιανικότητα διαφόρους ἠθικὰς κακίας.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς χριστιανοποιήσεως ἀπέρρεεν ἀπὸ τῆς προσωπικῆς πείρας τοῦ Φράνκε. Χριστιανός, κατ' αὐτόν, ἦτο μόνον ὁ «ἐπιστρέ-

ψας». Δηλαδή ὁ δοκιμάσας ὅ,τι καὶ ὁ Φράνκε κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐπιστροφῆς του· τὴν ἐσωτερικὴν δηλονότι, τὴν συναισθηματικὴν κατάστασιν, τὴν θυμικὴν διάθεσιν συγκινήσεως, ἀγάπης, χαρᾶς. Πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιστροφῆς· πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἀποσπάσῃ τὴν προσοχὴν του καὶ νὰ τὴν παρασύρῃ μακρὰν τῆς καλλιιεργείας τῆς τοιαύτης θυμικῆς διαθέσεως, ὥφειλε νὰ παραμερισθῇ καὶ νὰ ἀπορριφθῇ. Ὁ κόσμος δὲ ἐθεωρεῖτο κακόν τι, ὡς ἀπειλὴν τὴν πνευματικὴν συγκέντρωσιν καὶ περισυλλογὴν. Ὁ Φράνκε ὠδήγει μᾶλλον εἰς πνευματικὸν ἐγωϊσμόν, διότι μόνον τὸ ἐγὼ ἔκρινεν ἄξιον προσοχῆς διὰ τὸν χριστιανόν. Ἡ τοιαύτη «εὐσεβοφροσύνη» διέστρεφε τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν εἰργάζετο διὰ τὸν κόσμον καὶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ἀπεχώριζε τοῦ κόσμου ἐκείνους, ὧν ἐζήτη τὴν ἐπιστροφήν.

Αἱ ἐπιθέσεις τῶν ἀντιφρονούντων ἦσαν δριμύταται. Ὁ καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βιττεμβέργης Βαλεντίνος Löscher ἐστηλίτευσε δεινῶς τὸ «πιετιστικὸν κακόν». Δέκα κεφάλαια κατηγοριῶν ἀνέπτυξε κατὰ τοῦ κακοῦ ἐκείνου· ἀδιαφορία ὑπὸ τὸ προσωπεῖον εὐσεβείας,—περιφρόνησις τῶν μέσων σωτηρίας τῶν ὀρισθέντων ὑπὸ τοῦ θεοῦ,—ὑποβίβασις τοῦ ὑπουργήματος τοῦ λειτουργοῦ,—σύγχυσις τῆς πίστεως καὶ τῶν ἔργων ἐν τῇ περὶ δικαιοσύνης διδασκαλίᾳ,—τάσεις χιλιαστικάι,—πεπλανημένος ἰσχυρισμός, ὅτι ὁ θεὸς καθώρισε διὰ πάντα ἄνθρωπον «ὄρον» διὰ τὴν ἐπιστροφήν,—πλάνη «ἀκριβολογίας» ἣτις καταδικάζει ἀδιάφορα πράγματα, ὡς εἶναι αἱ ἀθῶαι τέρψεις,—κλίσις πρὸς μυστικισμόν μεταβάλλοντα τὴν δικαιοσύνην εἰς ὑπόθεσιν αἰσθήματος καὶ πείρας ἐσωτέρας,—ἐκμηδένισις τῆς ὀρατῆς ἐκκλησίας, τῶν συμβολικῶν βιβλίων, τῆς θεολογικῆς διδασκαλίας, τοῦ ἐκκλησιασμοῦ, τῶν διατάξεων τῆς θρησκευτικῆς πειθαρχίας,—ἀνοχὴ τῶν αἰρέσεων,—ἰσχυρισμός περὶ τελειότητος τοῦ «εὐσεβοῦς»,—τάσεις πρὸς ἀποχωρισμόν, πρὸς σχισματικάς συγκεντρώσεις κατ' ἴδιαν κλπ.

Τὸ πλῆγμα ἦτο ἀποφασιστικόν. Θὰ ἤρμοζε διὰ τοὺς πιετιστὰς τῆς Χάλλης ὁ στίχος τοῦ Μυσέ:

Vous les voulez trop pures
Les heureux que vous faites.

Παρὰ τὰς προφανεῖς ἐλαττωματικότητας, αἱ κινήσεις ἐκεῖναι ἔσχον τὴν σημασίαν των, διότι ἐγκαινιζομένη ἦδη περίοδος τῶν σπουδαίων χριστιανικῶν ἰδρυμάτων, τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἱεραποστολικοῦ πνεύματος καὶ τῶν προσπαθειῶν πρὸς διάδοσιν τῶν ἁγίων Γραφῶν.

Τὸ πρόβλημα ὅμως τῆς χριστιανοποιήσεως τῶν χριστιανῶν παρουσιάζετο πάντοτε φλέγον. Ἦρκει μόνη ἡ διδασκαλία νὰ μεταβάλλῃ τοὺς ἀνθρώπους;

Ὁ καθηγητὴς Χριστιανὸς Θωμάσιος ἐν τῷ

ἐναρκτηρίῳ λόγῳ τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Χάλλης (1702) ἐκηρύχθη κατὰ τῶν ἀσύλων καὶ τῶν ὀρφανοτροφείων τοῦ πιετισμοῦ, ταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ πρακτικοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἀρίστης ἐκπαιδεύσεως τῆς νεότητος. Τὰ ἔργα τοῦ πιετισμοῦ, ἀνεπαρκῆ ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς, ἀπεδοκιμάζοντο, ἐδεικνύετο δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν νέον τι στάδιον, τὸ στάδιον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀνεπτύχθη ἡ «φιλοσοφία τῶν φώτων», ἣτις ἐθριάμβευσε καθ' ἅπαντα τὸν 18ον αἰῶνα.

Κατὰ τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας ταύτης, τὰ πάντα ἀνάγονται εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τῶν πάντων κριτὴς. Ὅ,τι οὐτος δὲν ἐννοεῖ, εἶναι πλάνη. Ὅ,τι ἀπαρέσκει εἰς αὐτόν, φαίνεται κακόν. Ἡ ἀναζήτησις τῆς εὐτυχίας εἶναι τὸ ὑψιστόν τῶν ἀγαθῶν. Αἱ ἰκανότητες δὲ τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος ἐθεωροῦντο ἀπεριόριστοι. Ἡ «φιλοσοφία τῶν φώτων» λοιπὸν ἦτο ἀπεριφράστως ἐχθρὰ καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Πᾶν τὸ ὑπερφυσικόν, τὸ προσκροῦον εἰς τὸ κοινὸν αἴσθημα καὶ μὴ σύμφωνον πρὸς τὸν ἀνθρώπινον λόγον, ἀπερρίπτετο. Προσπαθοῦντες δὲ οἱ «φωτισταὶ» νὰ κατοχυρώσωσι διὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς ταῦτα, διεκήρυσσον ὅτι αὐτὴ οὐδὲν ὑποχρεοῖ εἰς τὴν ἀπαδοχὴν ἀρχῶν ἀντιβαιουσῶν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον. Εἰς τὸ πρακτικόν στάδιον ἡ «φιλοσοφία τῶν φώτων» ἀνέπτυξε δραστικὰ ἐξαιρέτων. Ἀμέριστος ἐστράφη ἡ προσοχὴ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Σκοπὸς τῆς ἐπικουρίας πρὸς αὐτὴν ἐτέθη ἡ ἐκπαίδευσις. Ὁφείλον οἱ νέοι ν' ἀποβῶσιν ἐπιτήδευοι, ὅπως ἀναπτύξουν τὰς ἰκανότητάς των, ν' ἀποβῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν ἀνθρωποὶ καὶ νὰ λάβουν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ των. Ἡ τεχνικὴ λοιπὸν καὶ βιομηχανικὴ ἐκπαίδευσις κατελάμβανε πρωτίστην θέσιν. Κυριαρχοῦσα δὲ ἀρετὴ ἦτο ἡ φιλανθρωπία.

Ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐφαίνετο ἐντεῦθεν ἐκμηδενιζομένη. Ἄλλ' οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες ἐγνώριζον νὰ ἐπωφεληθοῦν ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἐκείνης. Ἦρχισαν σκεπτόμεναι εὐρύτερον, τὸ κήρυγμα τῶν ἀπέβαινε ὀλιγώτερον θεωρητικόν, θέματα ἐπίκαιρα καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος προετιμῶντο. Προσεπάθουν νὰ προσαρμωθοῦν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Τὸ κήρυγμα δὲ τινῶν ἐξ αὐτῶν, ἐξ ἀντιδράσεως κατὰ τῶν «φωτιστῶν», ἀπέβλεπε περισσότερο εἰς τὴν μὲν μορφῶσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ψυχῆς. Οὕτω δὲ ἡ προσαρμογὴ τῶν πρακτικῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ πρὸς τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου συνετέλει εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς πίστεως. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν πιετισμόν, ὅστις ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἔβλεπε μόνον ψυχὴν καὶ ἡσχολεῖτο διὰ μόνην τὴν «ἐπιστροφήν», ἡ ἐγκαινιζομένη νῦν ἀναγέννησις τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐδίδασκε τὴν σημασίαν

καὶ τὴν ἀξίαν τῆς λέξεως ἄνθρωπος, ἐγνώριζε νὰ βλέπῃ τὸν ἄνθρωπον περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον νὰ καθιστᾷ ἀντικείμενον εὐαγγελικῆς ἀγάπης. Ἡ κατανόησις τῶν σημείων τῶν καιρῶν ἔφερεν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ πολυπλόκου τῆς ἀνθρωπίνης πραγματικότητος.

Ἡ προσπάθεια θρησκευτικῆς ἀναγεννήσεως ἐξεδηλοῦτο εἰς τὴν καθιδρυσιν εἰδους τινοῦ χριστιανικῆς διεθνούς. Ἡ ἰδρυθεῖσα «Χριστιανικὴ ἔταιρία» ἐξηλοῦτο εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν. Ἡ «Ἀγιογραφικὴ βρετανικὴ καὶ ξένη ἔταιρία» διέδιδε τεραστῶς τὰς ἀγίας Γραφάς. Ἡ «Ἐταιρία μελετῶν» ἐσκόρπιζε πανταχοῦ λαϊκὰ φυλλάδια, πραγματευόμενα διάφορα θέματα, καίτοι ἐνίστε μετὰ ἀφελείας προκαλοῦσης τὰ σκώμματα τῆς κριτικῆς τῶν ὀρθολογιστῶν. Ἡ θρησκευτικὴ δὲ ἐκπαίδευσις τῆς νεότητος ἦτο μέλημα σπουδαιότατον.

Εἶναι δὲ ἄξιον ἰδιαιτέρας σημειώσεως, ὅτι αὐτὸς ὁ Pestalozzi, ἐκ τῶν διασήμων ἀντιπροσώπων τῆς φιλοσοφίας τῶν φώτων, ἐγένετο πρόδρομος τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν νέων. Τὸ οὐσιώδες τῆς παιδαγωγικῆς τοῦ διασήμου τούτου παιδαγωγοῦ εἶναι ὁ σεβασμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ παιδίῳ. Ὁ Pestalozzi ἀπεστρέφετο τὸ ψεῦδος τῆς τεχνητῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ προπαρᾶσκεύαζε τὰ πτωχὰ παιδιά, πρὸς τὰ ὅποια ἠσθάνετο ἰδιαιτέραν ἀγάπην διὰ τοὺς ὄρους τῆς καταστάσεώς των, διὰ νὰ εἶναι καὶ ἐν τῇ πτωχείᾳ ἱκανά, ἀνεξάρτητα, ἐπιτήδεια εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς των. Αὐτὸς ὁ ἴδιος γράφει: «Ἠκολούθουν τὴν θανάσιμον ὁδὸν τοῦ αἰῶνος μου, ταλαντευόμενος μεταξὺ τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα μὲ εἴλκυον πρὸς τὸν χριστιανισμόν, καὶ τῶν λόγων, οἵτινες μὲ ἀπέτρεπτον ἀπ' αὐτοῦ». Ἀλλ' ὅτε, γέρων πλέον, ἐπεσκέφθη τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τοῦ Beuggen, τὰ ἰδρυθέντα ὑπὸ τοῦ Σπίττλερ, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του. «Ἰδοῦ, εἶπε, τί ἤθελον νὰ κατορθώσω».

Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιπαλαίσῃ ἐνεργῶς πρὸς τὸ ἰσχυρότατον ρεῦμα τῆς φιλοσοφίας ἐκρίζουσης τὸν χριστιανισμόν, ἐὰν δὲν ἤλλασσε κατεύθυνσιν ἔναντι τῶν ἐμφανιζομένων κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἐν μέσῳ κόσμου κατ' ὄνομα μόνον χριστιανικοῦ, ἐπεβάλλετο ἡ ἀνάστασις τοῦ ἀποστολικοῦ πνεύματος τῆς ἐκκλησίας. Ἐκπαιδευτικά, κοινωνικά, φιλανθρωπικά ἰδρύματα καὶ οἰονδήποτε ἄλλο κέντρον χριστιανικῆς προνοίας ὄφειλον νὰ εἶναι ὄργανα χριστιανικῆς ἀναγεννήσεως. Ἡ ἱεραποστολὴ εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ ἔργῳ, ἡ Ἐκκλησία τῆς ἀδιαπτώτου δράσεως πρὸς ἀνθηρὰν διατήρησιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐνὸς κόσμου διαρρέοντος πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν ἢ τὴν ψευδευλάβειαν. Στάδιον τῆς ἱεραποστολῆς δὲν παρέχουσι μόνον οἱ λαοὶ οἱ μὴ γνωρίζοντες τὸν Χριστὸν καὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ λαοὶ οἱ βαπτισθέντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐξυ-

βρίζοντος αὐτὸν διὰ τῶν ἔργων των. Τοῦτο διεκήρυξεν ὁ Ἰωάννης Φάλη ἐν τῇ ἐκκλήσει του. Ἐζήτησε τὴν σύστασιν ἱεραποστολῆς «οὐχὶ διὰ τὴν Ἀσίαν, οὐχὶ διὰ τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν μιᾶς νεότητος, ἧτις ἔπαυσε σκεπτομένη χριστιανικῶς, καὶ ἐνὸς λαοῦ, ὅστις ἦτο πλέον ξένος πρὸς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον». Τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν ἀπηύθυνε τῷ 1830 καὶ ὁ διαπρε-
Rautenberg πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Ἀμβούργου, δοκιμαζομένους σκληρῶς ὑπὸ τῆς πείνας καὶ τῆς ἀθλιότητος. «Τί μᾶς ἐμποδίζει ν' ἀναδειχθῶμεν ἱεραπόστολοι κατὰ τῆς δυστυχίας, ἧτις κυριαρχεῖ ἐντὸς τῶν τειχῶν μας καὶ εἶναι χειροτέρα τῆς ἀθλιότητος τῶν μὴ χριστιανῶν;»

Ἐκ τῆς ἀνασκοπήσεως ταύτης ἐμφανίζεται σαφῶς ἀφ' ἐνὸς ἡ πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, μαστιχομένου ὑπὸ πάντων τῶν κακῶν τῆς δυστυχίας, τῆς ἀμαθίας, τῆς ἐγκαταλείψεως, τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ ἀγῶν τῶν «εὐσεβοφρόνων» πρὸς ἐφαρμογὴν μέσων τινῶν σωτηρίας. Ὁ μονομερὴς χαρακτήρ τῶν μέσων τούτων ἐξήγειρεν ἰσχυροτάτην τὴν ἀντίδρασιν. Ἀντίδρασιν φιλοσοφικὴν καὶ ἀνθρωπιστικὴν κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐκ τῆς ἀντιδράσεως ὅμως ταύτης ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία ἤρξατο κατανοοῦσα εὐρύτερον τὸν προορισμὸν της, ἐγκολπομένη τὰ κοινωνικὰ ζητήματα καὶ προσανατολιζομένη πληρῆστερον πρὸς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦλάχιστον ὁ λουθηρανικὸς κόσμος ἦτο ἤδη ὄριμος νὰ δεχθῇ τὸ διάγγελμα τοῦ Wichern (1808—1881) περὶ «ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς», τὴν ὁποίαν ὁ ἀστρόνομος Lehmann-Fihles, ἐχαρακτήρισεν ὡς σημαντικὸν γεγονός τοῦ 19ου αἰῶνος.

Ἀρχιμ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ἘΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ.

Καὶ πάλιν περὶ τοῦ ἁγίου Φανουρίου

Κύριε Διευθυντά,

Ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ ἁγίου Φανουρίου.

Ὅς εἶναι γνωστὸν, ὁ μακαρὶτης Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν Πολύκαρπος ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐν Μετεώροις ὑπάρχει τοιχογραφία, ἴσως τοῦ 16ου αἰῶνος, τοῦ ἁγίου Φανουρίου. Ἐσχάτως δὲ καὶ ὁ πρῶν Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος Καλῶν Τεχνῶν ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Θρησκευμάτων Ν. Καλογερόπουλος ἀνεκάλυψεν ἐτέραν τοιχογραφίαν τοῦ 15ου αἰῶνος ἐν Κρήτῃ. (Πρβλ. Ν. Καλογερόπουλου Μεταβυζαντινὴ Τέχνη. Ἀθῆναι 1926, σελ. 88, καὶ «Ἐκκλησιαστικὸς Τύπος» Ἀθηνῶν 4 Σεπτεμβρίου 1935). Πλὴν τούτων καὶ ὁ κ. Δ. Σισιλιάνος, πρῶν Πρεσβευτῆς καὶ ἐρασιτέχνης μελετητῆς τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, ἀναγράφει ὅτι μετὰ τῶν ἔργων τοῦ ἀξιολόγου ζωγράφου Ἀγγέλου τοῦ Κρητῆ 1604 φέρεται καὶ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Φανουρίου (Πρβλ. Δ. Σισιλιάνου Ἑλληνικὴ Ἀγιογραφία μετὰ τὴν Ἀλωσιν, «Θεολογία» Ἀθηνῶν τόμ. ΙΓ' 1935 σελ. 48).

Ὅστε ἡ ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ διακηρυσσοῦσα ἀνύπαρκτον τὸν ἁγιον Φανούριον καὶ ἐντελλομένη νὰ μὴ γίνωνται ἐγκαίνια ναδῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Φανουρίου, ἐπὶ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μελετίου ἐκδοθεῖσα, εἶναι πεπλανημένη καὶ δέον νὰ ἀνακληθῇ.

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος ΙΕΖΕΚΙΗΛ

Κύριε Διευθυντά,

'Επιτρέψατε και εἰς ἐμέ τὸν ἀπὸ τοῦ 1910 'Εφημέριον Μέρωνος τῆς Ἱερᾶς 'Επισκοπῆς Λάμπης καὶ Σφακίων νὰ ἀναφέρω, ὅτι εἰς τὸν περίβολον τοῦ Σχολείου μας καὶ εἰς ἀπόστασιν 60 μέτρων ἀπὸ τῆς οἰκίας μου ὑπάρχει ναὸς βυζαντινῶς Μεταμορφώσεως Χριστοῦ, φέρει χρονολογίαν εἰς τὴν ἐπέκτασίν του 1519, καὶ ἐντὸς τοῦ 'Ιεροῦ καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν 'Ιερὰν Πρόθεσιν ὑπάρχει ὁ 'Άγιος Φανούριος κρατῶν θυμιάτον, καλῶς ἐξωγραφισμένος ὁλόκληρος, μετὰ γράμματα βυζαντινὰ «'Άγιος Φανούριος» ὅτι ἀπὸ ἐνορίτας καὶ ξένους παραθεριστὰς ἔχω λειτουργήσει εἰς τὰς 27 Αὐγούστου πολλακίς εἰς μνήμην τοῦ 'Αγίου Φανουρίου· δύναιμι νὰ βεβαιώσω ὅτι καὶ εἰς ἄλλας μας ἐρειπωμένας ἐκκλησίας ὑπάρχει καὶ ἐκεῖ 'Άγιος Φανούριος. 'Ακόμη καὶ πολλοὶ ἐνορίται ἔχουν ὄνομα Φανούριος. Αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁ ἐλάχιστος πάντων ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν, σχετικῶς μετὰ γραφόμενα ('Αριθ. Δελτ. 45-46, 1-12-1947).

'Εν Μέρωνι τῇ 21 Δεκεμβρίου 1947

† Οἰκονόμος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

'Ιερὸς

*

'Εν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, παρακαλέσας τὸν Θεοφιλέστατον 'Επίσκοπον Πέτρας Κρήτης κ. Διονύσιον Μαυρακουδάκη· ὅπως μοὶ ἀποστείλῃ τυχὸν σωζόμενον παρ' αὐτῷ ἀντίγραφον τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου 1919 ὑποβληθείσης τῇ 'Ι. Συνόδῳ ἐκθέσεώς του περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ 'Αγίου Φανουρίου ἐρευνῶν του, εἰς ἃς εἶχε προβῆ ἐντολὴ τοῦ τότε 'Αθηνῶν Μελετιῦ, ὡς ἤδη ἔγραψα, ἔλαβον αὐτὸ πρό τινας καὶ ἠρῴσθην τὰς ἐξῆς πληροφορίας:

Πηγὴ καὶ ἀφετηρία τῶν περὶ ἁγ. Φανουρίου εἰδησεῶν εἶνε ἡ Ρόδος, ὡς τόπος τοῦ μαρτυρίου τοῦ 'Αγίου καὶ τῆς περὶ τὸ 1500 εὑρέσεως τοῦ ἐπ' ὄνοματι αὐτοῦ ναοῦ καὶ τῆς εἰκόνας τοῦ ἁγίου. 'Ὡς τόπος τοῦ μαρτυρίου φέρεται ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως ὀνομαζομένη Μανδράκι. 'Εν Ρόδῳ ὁ ἅγιος τιμᾶται πανδημῶς ὡς θαυματουργός, εἰκόνας δ' αὐτοῦ ὑπάρχουν ἐν πάσι τοῖς ναοῖς τῆς τε πρωτευούσης καὶ τῶν χωριῶν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του τελοῦνται λειτουργίαι μετ' ὀλονυκτίας, ἐνῶ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου δὲν δίδεται εἰς τὰ βαπτιζόμενα νήπια, δι' ἀνεξήγητον αἰτίαν, ἐν τῇ νησίδι Χάλλη τὸ ὄνομα Φανούριος δὲν εἶνε σπάνιον, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ὡς πατρωνυμικόν. 'Εν 'Ηλείᾳ, ὅπου ἰδιαζόντως τιμᾶται ὁ ἅγιος, ὑπάρχουν καὶ κοράσια φέροντα τὸ ὄνομα Φανουρία.

'Εξ 'Ισοῦ δημοφιλῆς ὁ ἅγιος εἶνε καὶ ἐν Κρήτῃ. Κατὰ τὴν αὐτῆσι παράδοσιν, εἰς Ἱερὸς ἐκ τῶν ἀπελευθερωθέντων τῆς ἐν Ρόδῳ αἰχμαλωσίας τῶν τούρκων ἀποβιβασθεὶς εἰς τὸ σημερινὸν Πάνορμον, ἔφθασεν εἰς τὴν δεσπόζουσαν τοποθεσίαν τοῦ 'Ορθῆ, ὅπου καὶ ἀνήγειρε ναὸν εἰς τιμὴν τοῦ ἁγ. Φανουρίου, εἰς δὲ εἶχε ἀποδώσει τὴν λύτρωσίν του. 'Ὁ ναὸς ἀπέβη πάνδημον προσκύνημα· κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου συντρέχουν ἐκεῖ πολλαὶ χιλιάδες Κρητῶν, πλείστοι δὲ μεταβαίνουσι ἐν συνεχείᾳ τὰ μέρη, διότι ὁ ἅγιος τιμᾶται ὡς θαυματουργός· ἰδίως ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειάν του οἱ πυρετοπαθεῖς. Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μητροπόλεως Κρήτης ὑπῆρχον κατὰ τὸ 1918 δύο ἐν διαλύσει μοναὶ τιμώμεναι ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἁγ. Φανουρίου, ἡ μὲν ἐν τῇ περιοχῇ Μαλεβιζίου, ἡ δὲ ἐν Μεσσαρῇ. Οἱ ναοὶ τῶν μονῶν τούτων εἶνε ἀρκετὰ ἀρχαῖοι· σῶζονται δὲ αἰ τοιχογραφίαι των. Καὶ πρὸς Α. τοῦ 'Ηρακλείου πρὸς τὴν παραλίαν ὑπάρχει ναῖσκος νεόκτιστος ἐπ' ὄνοματι Φανουρίου καὶ Πελαγίας. 'Ὁ ἅγιος Πέτρας ἐν τῇ πρόσ με ἐπιστολῇ του εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ ἐπὶ πλέον, ὅτι καὶ εἰς Μάλλιαν Πεδιάδος ὑπάρχουν ἐρείπια ναοῦ τοῦ ἁγ. Φανουρίου, τὸ πλείστον τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ ὁποῦοι κεῖται ἐντὸς τῶν παρὰ τὴν θάλασσαν κήπων. Πρὸς τούτοις δ' ὅτι ὑπάρχει ναὸς ἁγ. Φανουρίου νεόκτιστος, ἀνήκων ὡς παρεκκλήσιον εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Μεγ. Παναγίας· καὶ ὅτι κατ' Αὐγουστον τοῦ παρελθόντος ἔτους

συγγενῆς του ἠτοιμάζετο νὰ τελέσῃ τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρὸ ὀγδοηκονταετίας καὶ πλέον προστεθέντος εἰς τὸν ἐν Μαργαρίταις Μυλοποτάμου ναὸν τῆς Παναγίας δεξιὸν κλίτους, ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἁγ. Φανουρίου τιμωμένου.

Περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πρὸς τὸν ἁγ. Φανούριον τιμῆς αὐθεντικώτερα λογίζονται τὰ ὑπὸ τοῦ Στεφ. Ξανθοῦ-δίδου γραφέντα ἐν «'Αθηνᾶ» (τόμ. ιε') ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Κρήτης», ἐνθα ἀναφέρεται καὶ «Μονὴ τοῦ ἁγ. Φανουρίου εἰς τὸ Βαλασαμόνερρον», μετὰ κτητορικὴν ἐπιγραφὴν ἀπὸ τοῦ 1407 χρονολογουμένην.

Καὶ ἐν Σύμῃ ὑπάρχει ναὸς τοῦ ἁγίου Φανουρίου ἐπὶ βουνοῦ εἰς τοποθεσίαν Νιμεράκι, ἀνεγερθεὶς ὑπὸ τὸν νέου, καθ' ὅπου χρηματισθέντες ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει εἰκὼν τοῦ ἁγίου, ἐνθα καὶ, ἀνασκάψας, ἀνεῦρεν αὐτήν.

'Ὁ τότε γραφεὺς τῆς 'Ι. Συνόδου Ἱερὸς Εὐδόξιος Γαλαξιδῆς εἶχε δηλώσει ὅτι ὁ ἁγ. Φανούριος εἶνε ἄγνωστος ἐν Κωνσταντινί, ὡς καὶ ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτο γνωστός ἐν Μ. 'Ασίᾳ, ἀν κρίνη τις ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν Μοσχάτῳ διαμένουσα τότε πρόσφυξ ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Μ. 'Ασίας κατεῖχεν ἀρχαιοτάτην εἰκόνα τοῦ ἁγίου, (καθ' ἃ ἐβεβαίω, ὑπερχλιετῆ), προσελθοῦσαν εἰς αὐτὴν ἐκ κληρονομίας, διηγείτο δὲ πολλὰ αὐτῆς θαύματα.

'Ἡ ἐν λόγῳ 'Εκθεσις τοῦ τότε 'Αρχιμανδρίτου Διονυσίου προήλθεν ἐκ τοῦ ἐγεγερθέντος τῷ 1919 θορόβου περὶ τὸ ἐν Παγκρατίῳ φερώνυμον τοῦ ἁγίου ναΐδιον, τοῦ ὁποῦοι ἰδιοκτῆτης καὶ ἐκμεταλλεῦτης ἐφέρετο ὁ τὸν ἱεροψάλτην ἐπαγγελλόμενος Γεώργιος Τσαντίλης. Κατὰ τὰς γενομένας τότε ἐρεῦνας ἐξηκριβώθη, ὅτι τὸ ναΐδιον ἰδρῦθη τῷ 1896—97, ἐνεφανίσθη δ' ὡς πλήρης ναῖσκος ἐπὶ τοῦ 'Αθηνῶν Προκοπίου Οἰκονομίδου, ὅστις εἶχεν ἀπαγορεύσει τὸν ἐγκαίνισμόν του καὶ τὴν ἐν αὐτῷ τέλεσιν λειτουργίαν. Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ μητροπολιτικῷ θρόνου ἀπομάκρυνσιν τοῦ Προκοπίου ἡ διευθύνουσα τὰ τῆς Μητροπόλεως ἐπιτροπὴ ἐπέτρεψε τὰ ἐγκαίνια, ἅτινα καὶ ἐτελέσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Σύρου—Τήνου Μεθοδίου. Μετὰ ταῦτα ὁ ναῖσκος εὐρυνοιεῖς ἔλαβε τὴν σημερινὴν του μορφήν. 'Ἡ ἐν αὐτῷ εἰκὼν τοῦ ἁγίου εἶνε ἔργον τοῦ ζωγράφου 'Ιω. Τριπαλετάκη, πλείστα δὲ γίνονται εἰς αὐτὴν ἀφιερῶματα ὑπὸ τῶν χριστιανῶν. Εἰκόνας τοῦ ἁγίου Φανουρίου ὑπάρχουν καὶ ἐν ἄλλοις ναοῖς τῶν 'Αθηνῶν ('Αγ. Διονυσίου, Ρόμβης, 'Αγ. Σπυρίδωνος Πειραιῶς κ.λ.). Κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ τότε (1919) 'Αρχιμανδρίτου καὶ εἰτα Μητροπολίτου Τριφυλλίας καὶ 'Ολυμπίας 'Ανδρέου, ἐν Σπέτταις τιμᾶται πολὺ ὁ ἁγ. Φανούριος καὶ διὰ λιτανειῶν ἐν συρροῇ πολλοῦ κόσμου κατὰ τὴν μνήμην του. Καὶ ἐν Κρανιδίῳ δὲ εἶχε προσφάτως ἀνεγερθῆ φερώνυμος ναὸς.

Κατὰ τὴν ἐν 'Αλεξανδρείᾳ διατριβῇ μου εἶχε γνωσθῆ ὅτι ἑλλην τις εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν πόλιν εἰκόνα τοῦ ἁγίου, ἦν καὶ ἐξεμεταλλεύετο ἐν τῷ δωματίῳ του κατὰ τρόπον κυριολεκτικῶς ἀνιερνον. Προεκαλεῖτο μεγάλη συρροὴ προσκυνητῶν μετὰ πλοῦσια ἀφιερῶματα. Τούτου ἕνεκα εἶχον προτείνει εἰς τὸν ἀείμνηστον Πατριάρχην Φώτιον ὅπως λάβῃ μέτρον τι κατὰ τῆς ἱεροκαπηλείας ἐκεῖνης. 'Ενθυμοῦμαι δὲ ὅτι ἐδημοσιεύετο διὰ τῶν ἐφημερίδων ἢ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Σάββα τελεσθησμένη λειτουργία κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου.

'Εκ τῆς ἀγιογραφικῆς φιλολογίας:
Νικόδημος 'Αγιορείτου Συναξαριστῆς τῶν 12 μηνῶν (Βενετία αωιθ') ἐν τῷ Γ' τόμῳ σελ. 292 27 Αὐγ. λέγεται «μνήμη τοῦ ἁγ. μάρτυρος Φανουρίου, ἀναφανέντος ἐν ἔτει αψ'. Τὸ μαρτύριον αὐτοῦ ὄρα εἰς τὸ «Νέον Λειμωνάριον».

'Ιω. Λευκοπούλου Βίος καὶ θαύματα τοῦ ἁγίου Φανουρίου τοῦ νεοφανοῦς. 'Αθήναι 1903. Τύποις Κ. Χαροπούλου (σ. 110).

'Ὁ Τρύφων Εὐαγγελίδης ἐν τῇ ἐκδόσει του «Βίοι 'Αγίων» (1895) δὲν περιλαμβάνει βίον τοῦ ἁγ. Φανουρίου. 'Ακολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Φα-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἑλληνικὸν θαῦμα.

Ἄν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἢ ἐπὶ μέρους ἱστορία τοῦ φαινομένου, ὅπερ καλεῖται Ἑλληνισμός, εἶνε θαῦμα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ, ὅτι οἱ ἐξ ὧν πλέκεται ἄλλοις τῶν ἱστορικῶν τῆς Ἑλλάδος τυχῶν κρίκοι ἀποτελοῦν σειρὰν ἐκθαμβωτικῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ψυχῆς τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ ἕξ καὶ ἡμίσεως αἰῶνων δουλείαν συνεχῆ καὶ σιγνῆν ὑπὸ ξένους κατακτητὰς ἀπεδόθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν εἰς λαὸς μὲ ἀκεραίαν καὶ ἀδούλωτον τὴν παρθένον ἑλληνικὴν ψυχῆν, ὡσεὶ οὐδεὶς ποτε ξένος οὐδ' ἐπὶ σιγμῆν ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῶν Δωδεκανησίων. Τοιοῦτο θαῦμα οὐδεὶς, οὐδεὶς λαὸς ἔχει νὰ ἐμφανίσῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἱστορία ἢ ἑλληνικὴ εἶνε θαυματουργὸς ἱστορία, καὶ διὰ τοῦτο μοναδική. Καὶ εἶνε θαυματόπλεκτος ἐν τῷ κόσμῳ, διότι, ὅπως ἐκφραστικώτατα, πραγματικώτατα καὶ ἀφοριστικώτατα ἐφθέγγατο ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος διμῶν ἐν Ρόδῳ κατὰ τὰ ἐλευθέρια τῆς 7 Ἰσταμένου, «ἱστορία, ὅπως ἢ ἑλληνική, γράφονται μόνον μὲ αἷμα καὶ δάκρυα». Διὰ τοῦτο ἢ ἑλληνικὴ ἱστορία εἶνε ἀθάνατος, διότι δὲν πεθαίνουν τὰ ἔθνη ποὺ ἀγωνίζονται κατὰ

νουρίου τοῦ νεοφανοῦς. Ἐκδίδεται δαπάνῃ Μαρίας Γεωργ. Φιοράκι. Ἀθήναι, τύποις «Ἀστραπῆς» Βικ. Ἀδαμαντίδου 1898.

Νικηφόρου Γεωργιάδου τοῦ Νεαμονήτου τοῦ ἐκ Καρδαμύλων τῆς Χίου, Βίος καὶ ἀκολουθία τοῦ ἁγ. ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Φανουρίου τοῦ νεοφανοῦς. Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου 1897. Ἡ ἀκολουθία εἶνε ἢ αὐτὴ μὲ τὴν παρὰ Δουκάκη καὶ Γεωργίῳ Βουτέρῃ. (1909).

Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ποιμένος καὶ τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτυρος Φανουρίου τοῦ νεοφανοῦς. Ἐκδίδεται ἐπιμελείᾳ τοῦ Γεωργίου Α. Βουτέρῃ, ἔφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ὁσίου Μελετίου. Ἀθήναι τύποις «Πανελληνίου Κράτους», 1914.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ περὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου θυρῦβου, τῷ 1919 ἐν τῷ περιοδικῷ «Πανόραμα» τῆς Εὐγενείας Ζωγράφου (17 Ὀκτωβρίου 1919, ἔτος Α', φ. 14 σ. 6), ἤρξατο δημοσιευόμενον ὑπὸ «Ρωμαῖστοῦ» ὀλόκληρον περὶ τοῦ ἁγίου μυθιστόρημα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Ἅγιος Φανούριος. Ἡ ζωὴ καὶ τὰ θαύματα τοῦ προστάτου τῶν ἐρωτευμένων κοριτσιῶν».

Ἐν προσφάτῳ δ' ἐπιστολῇ τοῦ ὁ ἁγίου Πέτρος ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ μοι ἀνακοινώσῃ, ὅτι εἰς θέσιν «Πύργος» τῆς περιοχῆς Κατσαμπᾶ Ἡρακλείου Κρήτης ἀνευρέθησαν τῷ 1908 εἰς σπήλαιον γνωστὸν ὡς Σ π ἡ λ ι ο τ ο ὕ Φ α ν ο ὕ ρ γ ι ο ἴ χ ν η τοιχογραφῶν καὶ ἄλλα μαρτυροῦντα τὴν ἐν αὐτῷ πάλαι ποτὲ ὑπαρξίαν ναοῦ. Οἱ ἐρευνηταί, ἐξαγοράσαντες τὸ σπήλαιον παρὰ τοῦ κατόχου τοῦ Δεμίρ—ἀγὰ ἀντὶ 5 χρυσῶν εἰκοσαφράγκων, καὶ ἀνασκάψαντες αὐτό, ἀνεκάλυψαν διαφόρους τάφους, ἐν οἷς καὶ τάφον ἱερωμένου, καθ' ὅσον ἐν αὐτῷ εὐρέθησαν ἴχνη ἱερῶν ἀμφίων, τὴν δὲ 25 Μαρτίου 1908 καὶ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Φανουρίου μικρὰν, καλῆς τέχνης καὶ ἐν ἀρίστῃ καταστάσει, τιμωμένην ἔκτοτε ὡς θαυματουργόν. Ἀμέσως ἤρξατο ἐκεῖ ἢ δαπάναις τῆς ἐνορίας Χρυσοπηγῆς καὶ τῆ συνδρομῇ τῶν εὐσεβῶν ἀνοικοδόμησις ναοῦ, οὗτινος τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 26 Ἰουλίου 1909 ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κρήτης Εὐμενίου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

τοῦ κακοῦ μὲ πίσυν εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν. Τὸ Πάσχα, ὅπερ ἐλόρησεν ἐπὶ τοῖς ἐλευθερίοις τοῦ ἢ Δωδεκάνησος καὶ ὀλόκληρος ὁ Ἑλληνισμός, φέρε εἰς τὴν μνήμην πολλὰς καὶ ἄλλας παρομοίας νεκραναστάσεις ἑλληνικάς. Καὶ ἢ ἀγαλλίασις τῆς κόρης, ὁρμώσης εἰς τῆς Μητρὸς τὰς ἀγκάλας ἐν γνώσει διὰ καλεῖται νὰ προσφέρει μᾶλλον ἢ νὰ λάβῃ παρὰ τῆς ἐν ἀγωνίᾳ ἀπότινος σπαραττομένης τροφῆς, τεκμηριῶ τὸ γνησίως μοναδικὸν ἑλληνικὸν γεγονός τῆς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, παρὰ πᾶσαν ἀντιξοότητα, ἀδιασπᾶστου τῶν ἑλλήνων ἐθνικῆς συνοχῆς.

Ἐν τοῖς πρώτοις.

Κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἐπανόδου τῆς Δωδεκανήσου εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, ἐν τοῖς πρώτοις δέον νὰ μνημονευθῇ ἢ ἐθνικωτάτη δοῦσις τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς Κλήρου, μάλιστα κατὰ τὴν ἀπαισίαν περιοδῶν τῆς σιγνερωτέρας παῶν τῶν ἐπὶ τοῦ δωδεκανησιακοῦ λαοῦ ἐπαλλήλων τυραννῶν, τῆς ἰταλικῆς. Εἶνε ἀνεκδιήγητα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐπενόησαν οἱ ἰταλοὶ πρὸς στραγγαλισμὸν τῆς ἐθνικῆς τῶν δωδεκανησίων συνειδήσεως, ἰδίως διὰ τῆς κατὰ τῆς γλώσσας τῶν ἐπιβουλῆς. Καὶ ἔσωσε κυριολεκτικῶς τὴν μητρικὴν τῶν γλώσσων διὰ τοῦ ἐπιδεξίου χειρισμοῦ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν, ἰδίᾳ, Σχολείων ὀλόκληρος ὁ δωδεκανησιακὸς Κλήρος, ἀπὸ τοῦ ἱεράρχου τοῦ μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου παπᾶ, καὶ εἶνε εἰς ἄκρον συγκινητικὰ αἱ λεπτομέρειαι τόσοσ τῆς εὐφροῦς τοῦ Κλήρου εὐρετικότητος τῶν μέσων τῆς ἀμύνης ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς γλώσσης, ὅσον καὶ τοῦ ἐθνικοῦ πάθους, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ἐν τῇ ἀνερόδιῳ ἐπιμονῇ του εἰς τὴν ἀνόθεντον διατήρησιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς κληρονομίας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἑλληνοπαίδων. Ἡ πρώτη, λοιπόν, τιμὴ καὶ ὁ διακρίτερος ἐπαινος, εἰς τὸν δωδεκανησιακὸν Κλήρον.

Τὸ ἀδικώτερον θῦμα.

Εἰς τὸν ἀπότοκον τῆς κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐξανθήσεως ἀνθρωπίνης κακότητος δορυμαγδὸν τὸ ἀδικώτερον πάντων τῶν θυμάτων τοῦ ὑπῆρξε καὶ παραμένει τὸ παιδί. Τὸ παιδί τῶν «προόδων» τοῦ ἐν ἀμαρτίαις ἀξηθέντος ἡμετέρου αἰῶνος πεινᾷ, γυμνητεύει, περιφέρεται ὀρφανόν, ἀσθενές, ἀπροστάτετον, ἡμελημένον καὶ κατηφές, προκαλεῖ δὲ ψυχῆς σπαραγμὸν ἢ εἰκὼν τοῦ ἀγελάστου μεταπολεμικοῦ παιδιοῦ, τὸ ὁποῖον πεινᾷ σιοργῆν καὶ θωπείαν καὶ τρυφερότητα. Εὐλόγος, λοιπόν, ὑπῆρξεν ἡ γενικὴ ἀνακομφίσις ἐπὶ τῷ ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καθορισμῷ τῆς 29ης λήξαντος μηνὸς ὡς ἡμέρας διοργανώσεως παγκοσμίου ἐράνου ὑπὲρ τοῦ παιδιοῦ δι' ἐκκλήσεως πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν 57 ἐθνῶν, ὅπως δοθῇ εἰς τὸ παιδί ὅτι καλλίτερον ἕκαστος ἔχει διὰ τὴν σωματικὴν του ὑγείαν, τὴν πνευματικὴν του ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ψυχικὴν του ἰσορροπίαν. Ἐλέχθη ὅτι, «ὅταν ἕνα παιδί κλαίῃ, στέκεται καὶ τὸ ἀκούει ὅλη ἢ γῆ. Τὶ δὲ εἶνε τὸ ἀτενίζον σε μελαγχολικὸν βλέμμα τῶν ἑκατομμυρίων παιδιῶν τῶν μεταπολεμικῶν ἡμερῶν, εἰ μὴ ἄπαντος σιγηλὸς θοῆς τῶν ἀθωότερων τῆς θείας Δημιουργίας πλασμάτων, ὀλογγυμὸς ἐλεγκτικὸς τῆς ἀνθρωπίνης κακότητος;

Ζενιθ κακουργίας.

Ὁ τόσον θαναμασθεὶς διὰ τὰς μηχανικὰς καὶ ἄλλας αὐτομεγαλυνόμενας προόδους εἰκοστὸς αἰὼν εἶδεν ἐκ τῶν ἐγκάτων του ἐκβραζόμενον ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων τὸ κακὸν ὑπὸ τὰς εἰδεχθεστέρας μορφάς του οὐδεὶς ὅμως ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ, ὅτι ἡ μολοσεβική τερατογονία του θὰ ἐνεφάνιζε τὸ κακὸν εἰς τὸ σατανικώτερόν του κορυφωμα, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ κατ' αὐτὰς ἀποκαλυφθὲν κατὰ τῶν ἀθῶων παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος ἀποτρόπαιον ἐγκλημα τῶν μισθάρων ἐρεπειῶν τῆς κομμουνιστικῆς κολάσεως. Ἡ κατὰ τῆς ἱερωτέρας ἐκφάνσεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς βδελυκτὴ αὕτη συνωμοσία τῶν ἀνοσιουργῶν ἐξανδροποδιστῶν πρέπει νὰ ἐξεγείρη ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα εἰς παγκόσμιον σταυροφορίαν ἐναντίον τῆς διαβολικῆς ταύτης κακουργίας κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἢ φωνῆ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, φωνῆ τῆς Ἑλλάδος, ἀνάγκη νὰ συναγείρη τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας τῆς ὑψηλίου εἰς κραυγὴν κοσμοάκουστον εἰς τοὺς αἰῶνας κατὰ τῆς σοβιετογενοῦς ταύτης τερατοφυγίας· οἱ λαοὶ νὰ διαιωνίσουν εἰς πλάκας ἐμφανοειχίστους διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὸ ἀνεξάλειπτον στίγμα τῆς ἀπεχθεστάτης ταύτης ἀπανθρωπίας, καὶ εἰς διάφορα πάνδημα συλλαλητήρια νὰ ἐκουρίζουν ὡς ἀπόβλητα ἐκ τῆς πανανθρωπίνης οἰκογενείας καθάρματα τοὺς καταράτους ἀναδεκτοὺς τῆς ὀπισθεν τοῦ ἀποτροπαίου παραπεισματος γενένης, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλονται πᾶσαι αἱ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦτους ταλαιπωροῦσαι τὸ ἀνθρώπινον γένος δοκιμασίαι.

Ἡ φωνὴ τῶν ἐκπαιδευτικῶν.

Πιστεύομεν, ὅτι ἡ πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κοινοποιηθεῖσα Ἐγκύκλιος τοῦ νέου Δ.Σ. τοῦ συλλόγου τῶν λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Ἀττικῆς θὰ ἀποτελέσῃ συλλαλητήριον πρὸς τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους σάλπισμα ἀπαξάπαντων τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Ἑλλάδος λειτουργῶν, ἀναμετρούντων τὰς ἐναντι τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἰστορίας εὐθύνων τῶν ὡς ψυχοπλαστῶν τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας. Ἡ Ἐγκύκλιος αὕτη, ἐπισημαίνουσα τὸν κίνδυνον νὰ σβεσθῆ «ὑπὸ σκοτεινῶν δούλων τῆς ἐλευνοτέρας μορφῆς τῆς σλαβικῆς βορβάρουτος» ἢ ἐθνικῆ δύς, ἢ διὰ τῶν αἰῶνων φέρουσα τὴν δόξαν τῶν ὠραιότερων παραδόσεων, τῶν λαμπροτέρων ἰδανικῶν καὶ τῶν ὑγιεινότερων σκοπῶν, καλεῖ τὴν συνάδελφον τῶν διδασκάλων τῶν ἐλληνοπαιδῶν συνείδησιν νὰ διαφυλάξῃ «ὁ,τι ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον καὶ δίκαιον καὶ εὐγενὲς ὑπάρχει εἰς τὴν ἐθνικὴν κιβωτὸν καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους τὸ ὑλικὸν αὐτό, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ γείνη ἢ Ἑλλάς τῆς αὔριον».

Ἡ ἐλληνικὴ δικαιοσύνη.

Ἐπὶ τῇ ἐνάξει τῆς λειτουργίας τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων εἰς τὰ Δωδεκάνησα ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐν χαιρετισμῷ ἀπευθυνθέντι πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀσκήσωσιν ἐκεῖ τὴν ἐλληνικὴν δικαιοσύνην ἐξέφρασε τὴν βεβαιότητα, ὅτι πάντες οὗτοι αἰσθάνονται τὴν τιμὴν ὅτι θὰ μεταφέρουν εἰς τὸν δωδεκανησιακὸν λαὸν τὴν παράδοσιν τῆς ἀθανάτου ἐλληνικῆς

δικαιοσύνης, «πρὸ τῆς ὁποίας ἐξήτησαν νὰ κατέλθουν διὰ νὰ δικασθοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου». Ὁρθῶς δὲ προσέθηκεν ὅτι ὄλων τῶν ἐλλήνων τὰ βλέμματα εἶνε πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ δικαστὰς ἐστραμμένα καὶ ὅτι ὁ παρακολουθῶν τὰς συνεδριάσεις των πρέπει νὰ ἐξέρχεται τῶν ἀκροατηρίων μὲ πλήρη τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἔλλην δικαστὴς τηρεῖ τὸ εὐαγγελικὸν «καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἢ ἐμὴ δικαία ἐστὶ». Ἀλλὰ τοὺς λόγους τοῦτους δεόν νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄφθαλμον καὶ πάντες οἱ ἔλληνες δικασταί, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων εἶνε ἀποτεθειμένη ἡ τιμὴ τῆς ἐλληνικῆς Δικαιοσύνης.

Τελετουργικὴ ὀρθοέπεια.

Πολὺ ὀρθὰ ὅσα ὑπὸ τὸν τίτλον «Χοροστατοῦντος» ἐκδέτει ὁ πανεπιστημιακὸς Καθηγητὴς κ. Ἰω. Παπαδόπουλος ἐν ἄρθρῳ του εἰς τὸ «Ἔθνος». Τὸ «χοροστατοῦντος» κυριολεκτεῖται ὅταν ὁ ἀρχιερεὺς δὲν τελῆ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἀλλὰ ἴσταιται κατὰ τὰς ἱερουργίας ἐν τῷ θρόνῳ φέρων τὸν ἀρχιερατικὸν μανδύαν καὶ κρατῶν τὴν ἀρχιερατικὴν ράβδον τὸ «ἱερουροῦντος» δέ, ὅταν τελῆ τὴν θεῖαν μυσταγωγίαν. Καὶ τὰ ἄλλα δέ, ὅσα σημεῖοι περὶ τῆς τελετουργικῆς δεοντολογίας, ἠνιλημένα ἐκ τῆς ἀσθηρῶς ἐκπαλαίητρον ἐκ τῆς Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀποστολικαῖς Ἐκκλησίαις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, συνιστῶνται εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν κύκλων.

Περὶ «Τέχνης».

Οὐχὶ πρὸ πολλοῦ οἱ κύκλοι τῶν θεατρικῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἠθοποιῶν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι θεοπείσεως προληπτικῆς λογοκρισίας τῶν θεατρικῶν ἔργων κατεξανέστησαν ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ κατεκραυνοβόλησαν τὴν στραγγαλιστικὴν ἀπόπειραν τῆς δεσμεύσεως τῆς «Τέχνης». Νὰ ὑπάγεται ἀρὰ γε εἰς τὴν δεοντολογίαν τοῦ σκοποῦ τῆς Καλῆς Τέχνης ἢ εἰς τὸ θέατρον Κουτοπούλη (Ρέξ) ἐν τῷ ἔργῳ «Μαρίνος Κοντάρης» ἐμφάνισις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἱερέως ἐν πλήρει ἱερατικῇ τελετουργικῇ ἀμφίεσει, καὶ ὁ μὲ τὸν κουρσάρον Κοντάρην ἐντὸς τοῦ ναοῦ προκαλῶν τὰ μειδιάματα τῶν θεατῶν διάλογος; Ὅπως δὲ καταγγέλλεται εἰς τὴν «Ἐστία», πολὺ ἀσεβέστερα, ἀνηθικώτερα καὶ ἀντεθνικώτερα συμβαίνουν εἰς μίαν «ἐπιθεώρησιν» ἐλαφροῦ ἀθηναϊκοῦ θεάτρον. Τί λέγουν οἱ τεταγμένοι ἐπὶ τῆς εὐπρεπείας τῶν θεατρικῶν παραστάσεων;

Λενιν-γράδια.

Ἰδοὺ καὶ μία, ἐκ πλείστον παρεμφερῶν, εἰδησις, ἢ ὁποία οὐδεμίαν πρόκειται νὰ προκαλέσῃ κατάπληξιν: Τὸ πανεπιστήμιον Λένινγρὰδ ἐώρτασεν—ἀγγέλλει τὸ σοβιετικὸν κύμβαλον—τὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ Λαοβίνου. Τὸ διατὶ τοῦ ἑορτασμοῦ, δὲν θέλει ἀνάπτυξιν. Ἄν γελοῦν οἱ νεκροὶ, σαρωμένοι θὰ ἐκάγχασεν ὁ ἀείμνηστος Κάρολος. Ἡ γηγοῖα ὅμως σημερινῇ βιολογικῇ ἐπιστήμῃ ἤδη ἐμειδίασε συγκαταβατικῶς ἐπὶ τῷ λενιν-γρὰδίῳ ἀκούσματι.

«Ὁ Χριστιανὸς Στρατιώτης».

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἤρξατο ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Β' Σώματι Στρατοῦ νεοσυστάτου εἰδικοῦ

Γραφείου της Χριστιανικής διαφωτίσεως φρονηματιστικὸν διὰ τοὺς στρατιώτας φύλλον, πληροῦν ἐπιτακτικωτάτην ἀνάγκην τῆς στρατευομένης ἑλληνικῆς νεολαίας. Ψυχὴ καὶ ἐμπνευστὴς καὶ κύριος συντάκτης τοῦ φύλλου εἶναι ὁ πανταχοῦ ἐνθα διηκόνησεν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου θερμοῦργος καὶ ἀκαταπόνητος ζηλωτὴς Ἱεροκλήρου Ἄρχιμανδρίτης Ἀγιοσπίνος Καντιώτης, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ ὁποῦ εἰς ὀλοκλήρον ἐθνικοθηροσκευτικὴν Σχολὴν μεταβάλλεται ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία τοῦ ἐν λόγῳ Στρατιωτικοῦ Σώματος. Ὁ δι' ἄλων τῶν σελίδων τοῦ δωρεᾶν εἰς τοὺς ὑπερμάχους τῆς πατρίδος διανεμομένου φύλλου διήκων παλμὸς ἀποβαίνει πλάστης γνήσιον ἑλληνικῶν ψυχῶν, θὰ ἠδύχόμεθα δὲ ὅπως πάντα τὰ στρατιωτικὰ σώματα ἔχουσι τὰς ὁμοίας ἐστίας ἐθνικοθηροσκευτικῆς ἀκτινοβολίας.

Κακοποιοὺς μετάφρασις.

Ὁ τουρκομαθέστατος κ. Ν. Μοσχόπουλος δι' ἐμπειρισιατωμένον ἄρθρον του δημοσιευθέντος πρὸ τινος εἰς τὸ «Ἔθνος» (28 καὶ 29 Φεβρ.) προέβη εἰς μίαν σημαντικωτάτην ἀποκάλυψιν ἀνακαλύψεως, τὴν ὁποῖαν ἔκαμε συγκρίνας τὴν τῷ 1905 ἐν Ὁξφόρδῃ ἐκδοθεῖσαν ἐπιτάκτον μετάφρασιν εἰς τὴν γαλλικὴν τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Σῶμα τοῦ Ὀθωμανικοῦ Δικαίου» ὑπὸ τοῦ ἄγγλου Τζώρτζ Γιάνκ ἐκδοθεῖσης Συλλογῆς τῶν Ὀθωμανικῶν νόμων. Ἡ δ' ἀνακάλυψις αὕτη συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι οὐ μόνον εἶνε ἑλλιπεστάτη, ἀλλὰ καὶ κακοήθης, διότι ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ-ἐμπν-ἀλ-Χαϊάπ παραχωρηθέντος εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Σοφράνιον Ἀχτινὰ μέ, ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ὁποῦ εἶχεν ἐκδοθῆ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως ὁ Κανονισμός, ἦτοι ὁ Ὀργανικὸς Νόμος τοῦ ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὅπου, προκειμένου περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ Προσκυνημάτων ἀπαντιῶσιν αἱ λέξεις «ὀρθόδοξος Ἕλληνας» (ροῦμ, ρωμηὸς) καὶ «ὀρθόδοξον ἑλληνικόν», ὁ μεταφραστὴς Γιάνκ παραλείπει αὐτὰς ἢ καὶ διαστρέφει. «Τὸ δυστύχημα εἶναι—προσθέτει ὁ κ. Μοσχόπουλος—ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ Γιάνκ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν νομομαθῶν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου ὡς περιέχον τὰς ἀθθενικὰς μετάφρασεις τῶν τουρκικῶν νόμων καὶ ἐχρησόμενες, φαίνεται, ὡς βάσις διὰ τὴν κατ' ἐντολὴν τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Βρετανικῆς Ὑπάτης Ἀρμοστικῆς συνταχθεῖσαν ἐκθεσιν τοῦ Σέρ Ἄντον Μπέριτtram (1925), ἡ ὁποῖα ἀπεφαίνεται ὡς ὁμοιωμένη πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τὰς διαφορὰς του μετὰ τῶν ἐντοπιῶν ἀραβοφώνων ὀρθοδόξων...». Ὡς ἑκατοστὸς ἀντιλαμβάνεται, ἡ ἀνακάλυψις αὕτη εἶνε σοβαρωτάτη, ἅμα δὲ καὶ διδασκτικωτάτη δι' ἡμᾶς εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις...

Εἰς τὴν μεταξὺ τῶν σοβιετικῶν ἐφημερίδων «Κομμουνιστικὴ Ἀλήθεια» καὶ «Ὁ νέος Μπολσεβίκος» ἀνοιχθεῖσαν συζητήσιν περὶ τοῦ ἂν πρέπη νὰ ἀπαγορευθῆ εἰς τὰ νεαρὰ μέλη τῆς σοβιετικῆς ὀργανώσεως «Κομμουνιστὸν» νὰ ἐκκλησιάζωνται, παρεμβαίνουσα ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτῆς ἐδογματίσεν ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς νέους κομμουνιστὰς νὰ φοιτοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ ἐναντι τῆς θεροκειᾶς στάσις των εἶνε σαφῆς καὶ ἀμετάβλητος. Εἶνε ἀπαράδεκτον διὰ τὰ μέλη τοῦ Κομμουνιστῶν

πιστεύουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ τηροῦν θεροσκευτικὸς τύπος. Ὁ ὀλιμὸς εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς πίστιν καὶ ἰδεολογίαν. Τὸ ἐναντίον σημαίνει ἀπόκλιση ἀπὸ τοῦ Μαροξισμού.

Τὰ εἰς τὸ Συμβούλιον Κηδεμονιῶν τοῦ Ο.Ε.Η. ὑποβληθὲν σχέδιον εἰδικῶν διεθνῶν καθεστώτος τῆς Ἱεροσολήμων περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα κύρια σημεῖα:

Τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη θὰ ἐγγυηθῶσι τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς πόλεως καὶ τὴν διατήρησιν εἰδικῶν διεθνῶν καθεστώτος. Ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἢ ἀπειλῆς ἐπιθέσεως ἢ ἄλλης προσπαθείας μεταβολῆς δι' ἀσκήσεως βίας ἐπὶ τοῦ καθεστώτος τούτου, δεόν ἀμέσως νὰ καταστῆ ἐνήμερον τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Ἡ πόλις Ἱεροσολήμων δὲν θὰ διατηρῆ ἐν ὀλοκλήρῳ δυνάμει ἢ παραστρατιωτικῶν ὀργανώσεως. Θὰ διορισθῆ κυβερνήτης τῆς πόλεως διὰ περίοδον τριῶν ἐτῶν, δυναμένη ἐν ἀνάγκῃ νὰ παραταθῆ. Ὁ Κυβερνήτης θὰ κέκταιται τὴν ἀνωτάτην ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὑποκειμένος μόνον εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου Κηδεμονιῶν τοῦ Ο.Ε.Η.

Ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ θέσις τῶν Προτεσταντῶν φαίνεται στενοχωροῦσα τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς κύκλους, ὡς διαπιστοῦν οἱ «Ἐκκλησιαστικὰ Καίρια» τοῦ Λονδίνου. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Saragossa ἐν τῷ ἐπισήμῳ του δελτίῳ ἐπικρίνει τοὺς προτεσταντὰς ὡς διανεμόντας ἀντίτυπα τῶν Ἁγίων Γραφῶν, βιβλία καὶ φυλλάδια, καταστρατηγούντα δ' ὡς ἐκ τούτων τὸν ἀπαγορεύοντα εἰς τοὺς μὴ ρωμαιοκαθολικοὺς οὐρανῶν θεροσκευτικὴν δρασίαν. Ἐξ ἄλλου, πολλοὶ ρωμαιοκαθολικοὶ τῆς Γαλλίας δυσμενῶς ἀποβλέπουσι πρὸς τὴν τόσον σήμερον ἐκδηλον ἰσὺν πρὸς εὐρεῖαν θεροσκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξίτητοσιν. Εἰδικῶν ἄρθρον τοῦ φύλλου «Témoignage Chrétien» (23 Ἰαν.) ἀξιολογῶν πραγματικὴν ἐλευθερίαν οὐνεκίσεως διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἐξαιροῦν δὲ τὸ ὅτι ἢ ἐπὶ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων Εἰδικῆ Ἐπιτροπῆ τοῦ Ο.Ε.Η. περιέλαβεν εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἀναφαιρέτα δικαιώματα τῆς ἐλευθερίας τῆς θεροσκευτικῆς οὐνεκίσεως. Ἐπίσης τονίζεται ὅτι ὁ γνωστὸς ρωμαιοκαθολικὸς γάλλος φιλόσοφος Jacques Maritain κατὰ τὴν ἐν Μεξικῷ συνδιάσκεψιν περὶ τῆς UNESCO διεκήρυξεν, ὅτι οἱ διαφορῶν θεροσκευτικῶν πεποιθήσεων ἀνθρώπων πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωνται τὰ ἀμοιβατὰ των δικαιώματα, τὰ ὁποῖα—ἐπιλέγει τὸ ἄρθρον—δεόν νὰ ἐξασφαλισθῶν καὶ διὰ τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ προτεσταντὰς.

Τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Καθηγητὰ ἀπαγοῦν εἰς ἀπορίας ἀναγνωστῶν» δημοσιευθέντα ἐν τοῖς φύλλοις τῆς «Βραδυνῆς» τῆς 6 καὶ 8 Μαρτίου ὡς λεγθέντα πρὸς τὸν συντάκτην τῆς ὑπὸ μὲν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Λεων. Φιλιππίδου περὶ τοῦ Μαχάτμα Γκάντι, ὑπὸ δὲ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ περὶ μαθηματικῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀποτελοῦν ἀνακινώσεως αὐτῶν πρὸς τὸν συντάκτην τῆς ἐφημερίδος. Καὶ τὰ μὲν περὶ Γκάντι ὁ κ. Φιλιππίδης χαρακτιρίζει ὡς «σημῶν ἀνοησιῶν καὶ σφαλροωτάτων ὑπερβολῶν» κατὰ πλήρη παραποίησιν τῶν πραγματικῶν ὑπ' αὐτοῦ «ἐν σπουδῇ» πρὸς τὸν συντάκτην λεγθέντων. Ὅσα δὲ γράφει ὡς λεγθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Παπαμιχαήλ ἀποτελοῦν ἀδαίροτον παραποικτικὸν τοῦ γνησίον κειμένου συμπλήρωμα φράσεων καὶ περιποκῶν ἐξ ὀρισμένου ἔργου αὐτοῦ, ἐρήμην τοῦ συγγραφέως καὶ ἀνευ τῆς ἀδείας του.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῆς Δωδεκανήσου μετὰ τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος τῇ 7 μεσοῦντος ἐτελέσθη ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονικῆς κ. Γενναδίου περιεστοιχιμένου ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κατὰ τὴν δοξολογίαν παρήσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ἐνταῦθα ὑπουργῶν, ὑπασπιστὰς τοῦ Βασιλέως, πᾶσαι αἱ στρατιωτικὰ ἀρχαί, οἱ ἀνώτατοι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους, ἀντιπρόσωποι τῶν Δωδεκανησιῶν καὶ ἄλλων Ὀργανώσεων ὡς καὶ μέγα πλῆθος λαοῦ.

Ἀποστολικὴ Διακονία: Τῇ παρελθούσῃ Παρασκευῇ, 12 τ. μ., συνῆλθεν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ἡ συσταθεῖσα

Επιτροπή πρὸς καταρτισμὸν προγράμματος, γενικοῦ καὶ ἀναλυτικοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἐν ἀρχῇ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομος ἠγαθήρισε τὰ μέλη διὰ τὴν γενομένην ὑπ' αὐτῶν ἀποδοχὴν τῆς προσκλήσεως καὶ κατετόπισεν ἔπειτα αὐτὰ ἐπὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συσταθείσης ἐπιτροπῆς. Μετὰ τὴν γενομένην γενικὴν προκαταρκτικὴν συζήτησιν ἡ Ἐπιτροπή θὰ συνέλθῃ πάλιν, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ συλλεγοῦν μερικὰ στοιχεῖα, ἀπαραίτητα διὰ τὴν κατατόπισιν τῶν μελῶν.

ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐξεδόθη ὁ 3ος τόμος τῆς «Βιβλιοθήκης τῆς Ἀποστ. Διακονίας» ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπολογητικὰ τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων» κατ' ἐπιλογὴν Γρηγορίου Παπαμχαήλ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ ὁ ἐπὶ τρεῖς δεκαετηρίδας διδάξας τὴν Ἀπολογητικὴν ἐν τῷ Παν/μίῳ Ἀθηνῶν Καθηγητὴς συνήθροισε τὰ ὑψαιότερα ἀπολογητικὰ τεμάχια τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων, παραθέσας ταῦτα αὐτόσημα καὶ κατατάξας αὐτὰ συστηματικῶς καθ' ὕλην, ὥστε εὐχερῆς νὰ καθίσταται ἡ ἀνεύρεσις τῶν κειμένων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ διάφορα θέματα. Οὕτω τὸ βιβλίον ἀποβαίνει ἀπαραίτητον βοήθημα παντὸς Κληρικοῦ ἢ Θεολόγου (Τιμὴ Δρχ. 15.000).

Ἐξαντληθείσης ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος τῆς Α' ἐκδόσεως ἐκ 3000 ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου τοῦ Τ. Τοth: «Χριστιανικὴ Πίστις καὶ Ἐπιστήμη», ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία εὐρίσκειται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ προβῇ εἰς Β' ἐκδοσιν. Τὸ βιβλίον ἐκυκλοφόρησεν εὐρύτατα παρὰ τὴν νεολαίαν καὶ ἰδίαν παρὰ τοῖς μαθηταῖς τῶν ἀνωτέρων Κατηχητικῶν Σχολείων.

ὑπὸ τῆς σχετικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐνεκρίθη πρὸς ἐκδοσιν ἔργον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Μιχαὴλ ὑπὸ τὸν τίτλον «Θρησκεία καὶ Διανόησις».

Ὡσαύτως πρὸς ἐκδοσιν ἐνεκρίθη ἔργον τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν», ὅπερ θέλει διανεμηθῆ ὡρεῶν εἰς τοὺς ἱερεῖς.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα τὸν Ὑφυπουργὸν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου κ. Μαυρογορδάτον ὡς καὶ τὸν κ. Στέφανον Πεσμαζόγλου, Γενικὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐνεργουμένου ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν Παγκοσμίου ἐράνου ὑπὲρ τοῦ Παιδιοῦ. Τὸ προσεχὲς Σάββατον, 20 Μαρτίου, ἡ Α. Μακαριότης θὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τοῦ, Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν, ἐξαίρων τὴν σημασίαν τοῦ ἐράνου τούτου καὶ τὴν ἐν προκειμένῳ πρωτοβουλίαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

—Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἡ Α. Μακαριότης συνεζήτησε διὰ μακρῶν μετὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων. Τσαλδάρη διὰ τὴν ρύθμισιν ζητημάτων ἀφορώντων τὸν Ἐφημεριακὸν Κλήρον καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Ἐνεκα εὐρέως κυκλοφορησασῶν ἀνακριβῶν περὶ τοῦ προσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μαξίμου καὶ τῆς ἐν ΚΠόλει ἱεραρχίας φημῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας προέβη, κατὰ τὰς ἐκ ΚΠόλεως τηλεγραφικὰς εἰδήσεις, εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐξῆς ἀνακοινωθέντος:

«Εἰς τὴν συνεργασίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱεραρχίας διαπιστοῦται πλήρης σύμψνοια. Ὁμογενεῖα ἐπίσης ἐπικρατεῖ εἰς τὴν διαχείρισιν πασῶν τῶν εὐθύνων ἐντὸς αὐστηρῶς ἐκκλησιαστικοῦ πλαισίου. Ὑπὸ ἄλλην μορφήν ἐμφάνισις τῆς πραγματικότητος ἀποβλέπει εἰς τὴν δυσφήμισιν τόσοσιν τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ, ὅσον καὶ τῶν προσώπων».

Κερίτης: Ὁ ἐν Ἀθῆναις πρεσβευτὴς τῆς Μεγάλης Βρετανίας κ. Νόρτον ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς πρεσβείας ἀπένευμε τὸ μετάλλιον τῆς ἀν-

δρείας «διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐλευθερίας» ὁμοῦ μεθ' ἑτέρων ἐλλήνων καὶ ἐλληνίδων καὶ εἰς τὸν πανοσ. Ἀρχιμανδρίτην Θεοφύλακτον Σμυρνιακάκην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κρήτης διὰ τὰς πρὸς τοὺς συμμαχοὺς ὑπηρεσίας του κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν τῆς νήσου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεγράψαμεν, κατὰ τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας κρατήσαν ἔθος, τῇ παραμονῇ τοῦ νέου ἔτους κατὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τελετῇ τῆς Βασιλόπηγτας ἐπὶ παρουσίᾳ σύμπαντος τοῦ προσωπικοῦ τῶν Πατριαρχείων, τοῦ ἱερατείου τῆς πόλεως καὶ πλείστων ἐπισήμων ὁ Πατριάρχης ποιεῖται ἀνασκόπησιν τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐπάσχαλσαντων τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, ὡς καὶ τὴν καθ' ὄλου Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν γεγονότων. Οὕτω καὶ κατὰ τὴν τελετῇ τοῦ λήξαντος ἔτους ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος ἀνέφερε μετὰ τῶν ἑνεργείων αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ προσωπικοῦ δικαίου, διὰ τὸ ὁποῖον ἐζήτησε νὰ ἀποσυρθῇ μὲν ἀπὸ τὸ Αἰγυπτιακὸν Κοινοβούλιον τὸ νομοσχέδιον τῆς προσωπικῆς τῶν μὴ μουσουλμάνων καταστάσεως, ἐνεργηθῆ δὲ ἡ ἐκ νέου μελέτη ὑπὸ τῶν Κυβερνητικῶν μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπευθύνων Κοινοτήτων. Καὶ ἀνεστάλη μὲν, πράγματι, ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐν λόγῳ νόμου, δὲν ἐπηκολούθησεν ὁμοῦ μετὰ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ζητηθεῖσα συνεργασία. Ἐπίσης ἡ Α. Θ. Μ. ἐμνήσθη καὶ τῆς ἐκ τῆς χολέρας δοκιμασίας, ἀνέφερε δὲ ὅτι εἶχε ζητήσῃ τηλεγραφικῶς καὶ ἔλαβεν ὑπόσχεσιν «τὸ ταχύτερον ἀποστολῆς πρὸς αὐτὸν 50.000 ἐμβολίων καὶ ἀπὸ τῶν Μακαριώτατον Πατριάρχην τῆς Ρωσίας Ἀλέξιον, ἀλλὰ δὲν ἐστάθη δυνατόν νὰ λάβωμεν αὐτά». Ἀφοῦ δὲ ἀνέφερε τὰ τῆς γνωστῆς εἰς τοὺς ἐλληνικοὺς κύκλους τῆς Αἰγύπτου διαφορᾶς τῶν Κοινοτήτων Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου «πρὸς αὐτὴν τὴν Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν», συνεπέα τῆς ὁποίας—διαφορᾶς—ὁ Πατριάρχης ἠναγκάσθη νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια, ἐφ' ὅσον αἱ Κοινότητες ἀποφεύγουσιν ἕνα λογικὸν συμβιβασμὸν, ἀνεκοίνωσε δὲ καὶ τὰ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰδρύσεως Ταμείου Ἀπόρων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀέργων ὀρθοδόξων, προέβη εἰς δηλώσεις περὶ τῆς ἐκ Ρωσίας προτάσεως πρὸς συγκρότησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Μόσχᾳ. «Πληροφόρομυν ὑμᾶς ὑπευθύνους—εἶπεν ὁ Πατριάρχης—δτι τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως ταύτης ἔσχεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς Ρωσίας Ἀλέξιος, ὑπέδειξε δὲ οὗτος τὴν Μόσχαν μὲν ὡς τόπον τῶν συνεδριάσεων, ὡς χρόνον δὲ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον. Ἄλλ' ὁ μὲν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀπαντῶν εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἐδήλωσεν ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως εἰς τὸν Πατριάρχην τῆς Ρωσίας, ἐνῶ αὕτη κανονικῶς ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἡμεῖς δ' ἐξ ἄλλου, μολοντί πάντοτε ὑπῆρξαμεν ὑπὲρ τῆς τοῦ ταχύτερον συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν τούτοις ἀπνητήσαμεν ὅτι, ἀφ' ἐνός μὲν ἡ ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον ἐπικρατήσασα μεγάλη καὶ παγκόσμιος διαταραχὴ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Μόσχᾳ εἶναι ἕδρα ἐπαναστατικοῦ καθεστώτος, τὰ δύο ταῦτα κατ' ἀνάγκην, εἶπομεν, ἐπιβάλλουσιν, οὐ μόνον τὴν εἰς εὐθετώτερον χρόνον ἀναβολὴν τῆς συγκλήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλῳ ἱερωτέρῳ τόπῳ ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ παραδείγματι, ἢ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, σύγκλησιν τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Συνόδου. Ἐλάβομεν, ἐν τούτοις, τελευταῖως παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου Γράμμα, ἐκ τοῦ ὁποῖου, ἀνευ περιστροφῶν, πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ Σύνοδος ἀνεβλήθη μὲν διὰ τὸ προσεχὲς θέρος, καὶ τοῦτο μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ παρασκευασθῇ καλλίτερον ἢ ἐπὶ τῶν θεθέντων θεμάτων συζήτησις, θὰ συνέλθῃ δ' ἐξ ἅπαντος εἰς Μόσχαν, καὶ δὴ τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ μόνον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου, καθόσον, λέγει ἡ ἐπιστολὴ, ἡ πληροφορία τῶν προσκληθεισῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, εἶναι ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ταύτης, Δηλαδή, δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, οὔτε ἡ κανονι-

κή ένστασις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, οὔτε καὶ ἡ ἡμετέρα λογικὴ πρότασις».

Ἐτερον ζήτημα ἐπασχολήσαν τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνέφερον ὁ Πατριάρχης τὴν ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ μερισμοῦ τῆς Παλαιστίνης μεταξὺ τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Ἑβραίων. «Ἡμεῖς—εἶπεν ἡ Α.Θ.Μ.—προβλέποντες, ὅτι δι' αὐτῆς ἔμελλε νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῶν ἀνεπιθυμητῶν Ἑβραίων αὐτὸς ὁ Τάφος τοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ ὅλα τὰ ἐν Παλαιστίνῃ Ἱερὰ Προσκυνηματα, ἐσπεύσαμεν διὰ τοῦ τῆ 19ῃ Νοεμβρίου δημοσιευθέντος εἰς τὰς ἐφημερίδας Πατριαρχικοῦ ἀνακοινωθέντος ὡς ὑπ' ἀνευλαβείας ὑπαγορευθεῖσαν, ἐδηλώσαμεν δὲ ταυτοχρόνως, ὅτι ὄχι μόνον οὐδέποτε θὰ ἀνεχθώμεν, ὡς ὀρθόδοξοι, νὰ πραγματοποιηθῆ μία τοιαύτη ἀδίκος ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ θὰ πολεμήσωμεν αὐτὴν, προσεθέσαμεν δὲ εἰς τὸ ἀνακοινωθὲν ὅτι, ἐν ἀνάγκῃ, ἐάν δηλ. δὲν ἦτο δυνατόν ἄλλως νὰ γίνῃ, θὰ προετιμώμεν ὡς φύλακας τῶν Ἁγίων Τόπων, αὐτοὺς τοὺς Μουσουλμάνους, οἱ ὅποιοι, ὅταν ἐπὶ αἰῶνας κατείχον τὰ Ἱερὰ ἡμῶν Προσκυνηματα, ἐσεβάσθησαν αὐτὰ ὅσον καὶ τὰ ἰδικὰ τῶν. Καὶ τὸ Βατικανὸν ἀποκλείεται, κατὰ τὸ Ἡμέτερον ἀνακοινωθὲν, παντὸς δικαιώματος νὰ ὀρισθῆ φύλαξ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων, διότι καὶ τούτου τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν σκληρότητα ἡμεῖς τε καὶ οἱ Μουσουλμάνοι ἐδοκιμάσαμεν, ὅταν, ὡς σταυροφόροι, ἐκυριαρχήσαν ἐπὶ τῶν Ἱερῶν ἡμῶν Προσκυνημάτων.

«Ἐξυπακούεται, ὅτι τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦτο θὰ ἀνεστάτωνε καὶ τὸν Ἑβραϊκὸν καὶ τὸν Καθολικὸν κόσμον, εἴχομεν δὲ πολλὰς, πράγματι, ἐκατέρωθεν διαμαρτυρίας καὶ ἐπισημοὺς καὶ ἀνεπισημοὺς, διὰ τὴν ἣν ἐτηρήσαμεν ἐπίσταν τὴν αὐτήν. Οἱ Μουσουλμάνοι ὅμως ἐν γένει καὶ ὅλοι οἱ Ἀραβες τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἠχάριστήθησαν ὑπερβολικὰ καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐξεδήλωσαν τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐγνωμοσύνην τῶν. Καὶ ἡ Ἑλλάς, ὡς γνῶστον, κατεψήφισεν, ὡς Κράτος, τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Σήμερον ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἡ Παλαιστίνη εὐρίσκειται ἐν μεγάλῃ ἀναστατάσει. Θὰ ἐπικρατήσωσιν ἄρα γε οἱ Ἑβραῖοι; Δὲν πιστεύομεν, διότι, ὡς ἔθνος ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἔπαυσαν νὰ εἶναι εὐλογημένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ὅτου εὐρέθησαν ἀντιμέτωποι τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν λατρείας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Λονδίνου, ὁ Ἐπίσκοπος Βαρνάβας Νάστιτς δικασθεὶς ἐν Σεραγιέβφ ἐπὶ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ προδοσίᾳ, καὶ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης προβάς εἰς τρομακτικὰς «αὐθόμολογίας καὶ αὐτοκαταγγελίας ἐφ' οἷς καὶ ἐνεκαλεῖτο—καθ' ἃ ἐβεβαίωτο ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τοῦ Βελιγραδίου—κατεδικάσθη εἰς ἔνδεκα ἐτῶν καταναγκαστικὰ ἔργα καὶ εἰς τριετὴ στέρησιν τῶν ἀστικῶν του δικαιωμάτων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἐκ Βουκουρεστίου ἠγγέλθη ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας κυροῦ Νικοδήμου.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Καθ' ἃ ἀναγράφουν οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροί» τοῦ Λονδίνου, ὁ Ἐξάρχος Στέφανος προσφάτως εἰς ὀμιλίαν τὸν ἐξῆρεν εἰς ζωνοὺς ἐπαίνους τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν καὶ τὴν νέαν Βουλγαρίαν, ἐπεδοκίμασε δὲ τὴν συνδιάσκεψιν τῆς Βαρσοβίας καὶ τὴν Ἱδρυσιν τῆς Κοινοφῶρμ. Τοῦτο δὲ—προσθέτει τὸ ἀγγλικὸν φύλλον—διότι φαίνεται ἐλπίσθη νὰ διατηρηθῆ τὴν εὐνοίαν τῆς Κυβερνήσεως. Μία δὲ ριζοσπαστικὴ μερὶς τοῦ βουλγαρικοῦ κλήρου φαίνεται μέλλουσα νὰ συναρπῆσῃ περὶ τὸν Μητροπολίτη Βάρνας. Πρὸς τὸ παρόν, ἡ κυβερνήσις βοηθεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ δὲ πρωθυπουργὸς Δημητρώφ συχνάκις ἐπισκέφθη τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Τὰ σεμινάρια καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας ἀκμάζουσιν, οὐδὲν δὲ ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν κατεδιώχθη».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου Κ. Στεφανίδου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον. Τεύχος δεύτερον: Ἀπὸ τοῦ σχίσματος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων (1453) καὶ τῆς ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ μεταρρυθμίσεως τῆς 16ῃς αἰωνοταξερῆδος. Ἀθήναι 1948 (σ. 313—534). Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου.

Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ Ὁ Ἅγιος Φανούριος. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» ἔτος Π'). Ἐν Βόλῳ 1948 (σ. 3).

Τοῦ αὐτοῦ Ὁ μοναχὸς Κωνσταντῖνος Δουκάκης. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» ἔτος ΙΒ'). Ἐν Βόλῳ 1947, μετ' εἰκόνας, (σ. 2).

Γρηγορίου Παπαμιχαῆλ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀθηνῶν, Ἀπολογητικὰ τῶν Πατέρων τῶν πρώτων πέντε αἰώνων (Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας). Ἀθήναι 1948 (σ. 303).

Ἰωάννου πρωθιερέως τῆς Κροστάνδης Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ. Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Μ. Ἀρχιμ. **Μιχαῆλ Κωνσταντινίδου** Προϊσταμένου τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας (Nῦν Μητροπολίτου Κορινθίας). Ἐκδοσις τρίτη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1948 (σ. 351).

Ἀνθρ. Ι. Κεραμίδα Καθηγητοῦ τῆς Βαρβακείου Πρωτοτύπου Σχολῆς, Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ φύσις. Ἐκδοσις «Ἐνορίας». Ἀθήναι 1948. (σ. 64).

Κώστα Δ. Καραγκούνη Ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἡτοι: Ὁδηγὸς σωτηριακῆς μελέτης τῆς Ἁγ. Γραφῆς, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἐρμηνείαν, περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ. Ἀθήναι 1948 (σ. 190). Ἀποκλειστικὴ πώλησις: Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Λυκούργου 10.

Ἰωάν. Γρηγ. Τιμαρένη π.Θ. Ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἐργαζόμενον παιδί. Ἀθήναι 1948 (σ. 64).

Α. Ν. Κ[αντιώτου] Ἐνα σατανικὸν μηχανημα! Β' Σ. Στρατοῦ, Γραφεῖον Β—10. Ἐκτακτὸς ἐκδοσις περιοδικοῦ «Ὁ Χριστιανὸς στρατιώτης». 1948 (σ. 8).—Διαφωνητικώτατον κατὰ τοῦ Χιλιασμοῦ.

Joseph P. Hsiel Aux hommes de bonne foi de toutes les nations. Avec une préface de Professeur **Klausner** de l'université de Jérusalem. Dedicé aux membres de la Commission speciale de la O.N.U. pour la Palestine. Tel-Aviv Juin 1947.

World Conference on Faith and Order: The 1947 Meeting of the Continuation Committee held at St. George's School, Clarens, Switzerland, August 28—September 1, 1947. Issued by the Committee: Christ Church, Oxford, England. St John's Rectory, Washington Conn., H. S. A.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀρχιμ. Ἀνδρον. Παλυβὸν Νάξον Ὁ Κων/νος Λεβωγιάννης ἐνεγράφη συνδρομητῆς ἀπὸ 1-1-48. Εὐχαριστοῦμεν. **Ἰδέσθ. Δημήτριον Γρηγορόπουλον** Χρυσοβέργιον **Νικόλαον Ἀντωνόπουλον** Κόρινθον **Σταύρον Ροῦσσον** Ἀλεξανδρούπολιν **Στέφανον Στεφόπουλον** Θεσσαλονικίην **Γεώργιον Νταλλῆν** καὶ **Πέτρον Νταλλῆν** Καρδίτσιν Ἀι διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθησαν. **Ἰδέσθ. Νικόλαον Πανταζῆν** Κατερίναν ἢ διευθύνσεις σας εἶχε τακτοποιηθῆ πρὸ καιροῦ. Ἐξετάσατε εἰς τὸ ταχυδρομεῖον διὰ τὰς τυχόν καθυστερήσεις. **Ἰδέσθ. Δημ. Τσιουρῆν** Τύρναβον ἱερομ. **Ἰγνάτιον Χειμωνάκη** Κομνηνά δὲν ἐλαμβάνετε τὸ φύλλον, διότι δὲν εἶχετε ἀναγραφὴ εἰς καταστάσεις Μητροπόλεως σας. Ἐφεξῆς θὰ τὸ λαμβάνετε τακτικῶς. **Ἰδέσθ. Σιακάραν Ἀθαν. Λακκιά** Ἀποστέλλεται ἐν φύλλον εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐν εἰς ὑμᾶς. Ἡ ἐγγραφὴ τοῦ ναοῦ εἶναι ὑποχρεωτικὴ. Ἡ συνδρομὴ σας κρατεῖται ἐκ τοῦ μισθοῦ σας, ἢ συνδρομὴ δὲ τοῦ ναοῦ θὰ καταβληθῆ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως σας.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

'Ι. Μητρόπολις Κερκύρας και Παξών

"Εχοντες υπ' όψιν τὰ άρθρα 46 και 47 του Νόμου 2200)1940 «περί ιερών ναών και έφημερίων», τὰς διατάξεις του Νόμου 536)1945 «περί ρυθμίσεως τών αποδοχών του όρθόδοξου έφημεριακού κλήρου κλπ.» τὸ άρθρον 28 του 'Αναγκ. Νόμου 540)1945 «περί έκκλησ. εκπαιδεύσεως» και τήν υπ' αριθ. Πρωτ. 83719 και από 7-10-46 Έγκύκλιον του 'Υπουργείου Θρησκευμάτων και 'Εθνικής Παιδείας, προσκαλοϋμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τήν κενήν έφημεριακήν θέσιν τακτικού έφημερίου τών Ιερών ναών άγίου Γεργίου και άγίου Δημητρίου του χωρίου "Ανω Παυλιάνα. όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ έν τῷ άρθρω 48 του ως άνω Νόμου όριζόμενα πιστοποιητικά, ίνα ανακηρυχθώσιν υποψήφιοι έφημερίου τής έν λόγω ένορίας. Περισσότερας πληροφορίας οι ένδιαφερόμενοι δύνανται να λάβωσι προσερχόμενοι εις τὰ Γραφεία τής 'Ιεράς Μητροπόλεως. 'Εν Κερκύρα τῆ 20 Φεβρουαρίου 1948.

† 'Ο Κερκύρας και Παξών Μεθόδιος

'Ι. Μητρόπολις Αίτωλοακαρνανίας

Προκειμένου να προβώμεν εις ανακήρυξιν υποψηφίων προς πλήρωσιν τής κενής θέσεως του έν 'Αγρινίω Ιεροϋ ένοριακού ναοϋ «Ζωοδόχος Πηγή» προσκαλοϋμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του άρθρου 47 του 'Αναγκαστικού Νόμου 2200)1940 «περί Ιερών ναών και έφημερίων» ως και τὰ υπό του άρθρου 16 του υπ' αριθ. 586)41 Νομοθετικού Διατάγματος «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α. Ν. 2200)1940» όριζόμενα προσόντα, ίνα έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ σχετικά πιστοποιητικά. 'Εν Μεσολογγίω τῆ 16 Φεβρουαρίου 1948.

† 'Ο Αιτωλίας 'Ιερόθεος

—Προκειμένου να προβώμεν εις ανακήρυξιν υποψηφίων προς πλήρωσιν τής κενής θέσεως του έν Περιστερίω Ιεροϋ ναοϋ «Κοίμησις Θεοτόκου», προσκαλοϋμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του άρθρου 47 του 'Αναγκαστικού Νόμου 2200)1940 «περί Ιερών ναών και έφημερίων» ως και τὰ υπό του άρθρου 16 του υπ' αριθ. 586)41 Νομοθετικού Διατάγματος «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α. Ν. 2200)1940» όριζόμενα προσόντα, ίνα έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ σχετικά πιστοποιητικά. 'Εν Μεσολογγίω τῆ 2)3)48.

† 'Ο Αιτωλίας 'Ιερόθεος

'Ι. Μητρόπολις Σερβίων και Κοζάνης

"Επειδή, ούδεις τών έχόντων τὰ προσόντα τής Β' κατηγορίας υπέβαλεν ήμίν αίτησιν προς κατάληψιν τών κενών οργανικών θέσεων άγίου Νικολάου και άγ. Δημητρίου-Κοζάνης, έχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις του άρθρου 47 του Α. Ν. 2200)40 «περί Ιερών ναών και έφημερίων», καλοϋμεν τούς βουλομένους έκ τών έχόντων τὰ προσόντα τής άμέσως κατωτέρας Γ' κατηγορίας να καταλάβωσι ταύτας όπως υποβάλωσιν ήμίν τὰ υπό του ως άνω Νόμου δικαιολογητικά αύτων έγγραφα έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης. 'Εν Κοζάνη τῆ 18η Φεβρουαρίου 1948.

† 'Ο Σερβίων και Κοζάνης Κωνσταντίνος

'Ι. Μητρόπολις Δράμας

"Εχοντας υπ' όψει τὰς διατάξεις τών άρθρ. 46, 47 και 63 του Νόμου 2200)1940 «περί Ιερών ναών και έφημερίων» καλοϋμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του Νόμου και Ιερών Κανόνων όριζόμενα προσόντα και έπιθυμούντας να ανακηρυχθώσιν υποψήφιοι διά τὰς κενὰς θέσεις Ιερέως και Ιεροδιακόνου του Μητροπολιτικού ναοϋ «Εισοδίων Θεοτόκου» Δράμας, όπως υποβάλωσιν ήμίν έντός μηνός από τής δημοσιεύ-

σεως τής παρούσης τὰ δικαιολογητικά αύτων. ίνα προβώμεν εις τήν ανακήρυξιν υποψηφίων. 'Εν Δράμα τῆ 26 Φεβρουαρίου 1948. † 'Ο Δράμας Γεώργιος

'Ι. Μητρόπολις Γόρτυνος και Μεγαλονπέως

"Εχοντας υπ' όψιν τὰ άρθρα 46, 47 και 48 του Α. Ν. 2200) 1940 και 540 του 1945 «περί Ιερών Ναών και 'Εφημερίων» προκειμένου να προβώμεν εις τήν πλήρωσιν τών κενών έφημεριακών θέσεων 1) 'Αγ. Νικολάου Καμποχωρίου, 2) 'Αγ. Νικολάου Μαραθούσης, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Τουρκολέκα και 4) Κοιμ. Θεοτόκου Βρυσούλες - Γεφύρας, καλοϋμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του Νόμου όριζόμενα προσόντα προς κατάληψιν μίαδ τών ως άνω έφημεριακών θέσεων, όπως έντός μηνός από σήμερα υποβάλωσιν ήμίν τὰ νόμιμα και κανονικά πιστοποιητικά, ίνα προβώμεν εις τήν ανακήρυξιν υποψηφίων.

'Εν Δημητσάνη τῆ 6η Μαρτίου 1948

† 'Ο Γόρτυνος - Μεγ)πόλεως Γερμανός

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

'Εκάστην Τρίτην 6 1/2 μ.μ. και έκάστην Παρασκευήν 5, 50' σὰς όμιλει ή 'Αποστολική Διακονία τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος από του 'Ραδιοφωνικού Σταθμοϋ τών 'Αθηνών. Παρακολουθήσατε τὰς όμιλιας και καταστήσατε αυτό γνωστόν και εις άλλους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- 1) ΕΚΛΟΓΗ ΕΚ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (Δρχ. 7.000).
- 2) Τ. ΤΟΤΗ : ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ (Μετάφρασις Παναγιωτίδου Δρ. 3000)
- 3) ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ : ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΑΙΩΝΩΝ (Δρ. 15.000)
- 4) ΕΙΚΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΔΕΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Δρχ. 200).
- 5) Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ (Διανέμεται δωρεάν).

α) 'Ολίγα χρυσά λόγια σὲ μιὰ άμαρτωλή

β) Πρὸς τὸν τραυματίαν

γ) Χριστούγεννα στῆ φυλακή

δ) 'Επίσημα έγγραφα κατά τής αϊρέσεως τών Χιλιαιστών.

ε) Χιλιασταί ή ψευδομάγνητες του 'Ιερωβ.β.

στ) Από τὰ βασικά προβλήματα τών νέων.

'Αποστέλλονται ελεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν εις πάντα διαβιβάζοντα τὸ αντίτιμον εις τὸ Βιβλιοπωλεῖον τής 'Αποστολικῆς Διακονίας. Φιλοθέης 19. Τὰ δωρεάν παρεχόμενα διανέμονται διά τών 'Ι. Μητροπόλεων.

"ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΒΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† 'Ο 'Αθηνών ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† 'Ο Φιλίππων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† 'Ο Πολυανῆς ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς του Πανεπιστημίου, 'Ακαδημαϊκός

ΕΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

'Υφηγητῆς του Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ ΜΑΝΩΛΕΣΗΣ

'Εν 'Αθήναις τύποις «Φοίνικος», Λεωννάτου 4